

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Br. 00-63-8/17-1/
Podgorica, 7. mart 2017. godine

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE U 2016. GODINI

Kontrolno saslušanje Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, 61. sjednica, 29. februar 2016. godine

62. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 21. mart 2016.

63. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 13. april 2016.

Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa advokatom specijalizovanim za prava osoba sa invaliditetom Džonom L. Vodačem, 18. maj 2016.

Učešće Delegacije Odbora na Interparlamentarnoj konferenciji „Imigraciona politika EU i politika azila: implikacije na parlamente zemalja proširenja“, Brisel, 20. i 21. jun 2016.

Prva sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 23. decembar 2016.

Sadržaj

UVOD	3
STEPEN REALIZACIJE AKTIVNOSTI UTVRĐENIH PLANOM ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2016. GODINU	6
AKTIVNOSTI KOJE JE ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE REALIZOVAO IZVAN PLANA AKTIVNOSTI ZA 2016. GODINU	8
MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE	9
OSTALE AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE - UČEŠĆE PREDSJEDNIKA, ČLANOVA I PREDSTAVNIKA SEKRETARIJATA ODBORA NA SASTANCIMA, SEMINARIMA, KONFERENCIJAMA I OKRUGLIM STOLOVIMA.....	10
STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA U 2016. GODINI.....	11
PRISUSTVO ČLANOVA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE 25. SAZIVA SKUPŠTINE CRNE GORE SJEDNICAMA U PERIODU JANUAR – JUN 2016. GODINE	12
PRISUSTVO ČLANOVA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE 26. SAZIVA SKUPŠTINE CRNE GORE SJEDNICAMA U DECEMBRU 2016. GODINE.....	13
INFORMACIJA O PREDSTAVKAMA GRAĐANA I PRAVNIH LICA DOSTAVLJENIM ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE TOKOM 2016. GODINE	14
INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA (NADLEŽNOST ODBORA UTVRĐENA ČLANOM 14 ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA).....	17
USVOJENI ZAKLJUČCI ODBORA PROSLIJEĐENI SKUPŠTINI CRNE GORE, KOLEGIJUMU PREDSJEDNIKA SKUPŠTINE, RESORNIM MINISTARSTVIMA, NADLEŽNIM ORGANIMA I INSTITUCIJAMA, MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA U FUNKCIJI REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ GODIŠNJEG PLANA ODBORA A U SKLADU SA MJERAMA SADRŽANIM U AKCIONOM PLANU SKUPŠTINE CRNE GORE	20
ADMINISTRATIVNI KAPACITETI ODBORA	31
ZAKLJUČAK	32

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE U 2016. GODINI

UVOD

Ovim Izvještajem nastoje se prikazati aktivnosti koje je Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore realizovao tokom 2016. godine.

U fokusu obaveza, na planu zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine Crne Gore, u skladu sa praksom usvajanja planskih dokumenata kojim se unapređuje predvidivost rada Skupštine i njenih radnih tijela, u funkciji povećanja stepena javnosti rada, kao mjere nadzora nad samim kvalitetom zakonodavnih i kontrolnih aktivnosti, **Odbor za ljudska prava i slobode je na 62. sjednici, održanoj 13. aprila 2016. godine,**

usvojio Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2016. godinu, sačinjen na osnovu:

- Rezolucije Evropskog parlamenta o Crnoj Gori od 10. marta 2016. godine,
- Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2015. godinu,
- Rezolucije Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope 2030 (2015), od 27. januara 2015. godine,
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2016. godinu,
- aktivnosti Skupštine Crne Gore i
- jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2015. godinu.

Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu utvrđena je 21 aktivnost.

Plan aktivnosti sadrži pregled predloga zakona čije razmatranje je, shodno nadležnosti ovog radnog tijela, planirano tokom 2016. godine, a čije utvrđivanje je planirano Programom rada Vlade Crne Gore za 2016. godinu.

Planom je obuhvaćeno **pet predloga zakona.**

Takođe, Plan sadrži i pregled izvještaja koje pojedini organi, saglasno zakonu dostavljaju Skupštini, a koje Odbor za ljudska prava i slobode razmatra kao nadležni odbor.

Planom je obuhvaćeno **12 izvještaja** (pet godišnjih izvještaja koje nadležni organi, saglasno zakonu dostavljaju Skupštini, jedan posebni izvještaj u skladu sa Zaključkom Skupštine Crne Gore, donešenim povodom razmatranja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014. godinu, objavljenim u „Službenom listu CG“, br. 3/16 i godišnji izvještaji o radu i finansijskom poslovanju šest manjinskih savjeta koji su u skladu sa članom 33 Zakona o manjinskim pravima i slobodama dužni da podnesu izvještaj Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i nadležnom radnom tijelu Skupštine).

U okviru kontrolne i nadzorne uloge Odbora planirano je razmatranje informacija koje Odbor, **u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine**, može tražiti od državnog organa. Po ovom osnovu, ukupno je planirano razmatranje **pet akata** (tri strategije s akcionim planovima i dvije informacije).

U skladu sa Akcionim planom za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine utvrđeno je **praćenje realizacije Zaključaka Skupštine**, donešenih povodom razmatranja:

- Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014. godinu,
- Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2014. godinu,
- Izvještaja o stanju u oblasti zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2014. godinu i
- Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom.

Takođe, u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine planirano je **jedno kontrolno saslušanje**, a u skladu sa članom 73 **jedno konsultativno saslušanje.**

Odbor, shodno čl. 209 i 210 Poslovnika Skupštine, planira **nastavak saradnje sa radnim tijelima parlamenata drugih država i radnim tijelima parlamentarnih skupština međunarodnih organizacija i drugim međunarodnim strukturama** u cilju razmjene iskustava i znanja važnih za proces evropskih i evroatlanskih integracija.

ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE,

uzimajući u obzir preporuke sadržane u Rezoluciji Evropskog parlamenta od 10. marta 2016. godine o Izvještaju o Crnoj Gori za 2015. godinu (2015/2894(RSP)), Rezoluciji Parlamentarne Skupštine Savjeta Evrope, od 27. januara 2015. godine, kao i nalaze i preporuke sadržane u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2015. godinu,

a u cilju daljeg snaženja Odbora i kontinuiteta s aktivnostima ovog radnog tijela u prethodnom periodu, posebnu pažnju u ovoj godini posvećuje aktivnostima i nadležnim institucijama koje treba da obezbijede veću efikasnost u oblasti: zaštite od diskriminacije, prevencije torture, zaštite prava lica lišenih slobode, zaštite ličnih podataka i prava lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na prava djece sa teškoćama u razvoju, zbog čega je u Planu aktivnosti za 2016. godinu akcenat bio usmjeren na aktivnosti koje se odnose na:

- **implementaciju donešenih zakona, jačanjem kontrolne uloge Odbora (čl. 68, 73, 75 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore);**
- **zaštitu od diskriminacije** (razmatranje Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2015. godinu, Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zaštiti od diskriminacije, shodno Zaključku Skupštine Crne Gore, donešenom povodom razmatranja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014. god., usvojenom u decembru 2015., održavanje konsultativnog saslušanja, razmatranje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije);
- **prevenciju torture i drugih oblika nečovječnog, surovog ili ponižavajućeg postupanja, u skladu sa preporukama Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT)** (razmatranje Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2015. godinu);
- **zaštitu prava lica lišenih slobode** (održavanje kontrolnog saslušanja i praćenje sprovođenja Zaključka Skupštine);
- **zaštitu ličnih podataka** (razmatranje Izvještaja o stanju u oblasti zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu);
- **zaštitu prava lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na djecu sa teškoćama u razvoju** (održavanje tematske sjednice, posjeta Maloj gupnoj kući u Bijelom Polju i razmatranje dvije strategije koje se odnose na ova lica) i
- **intenziviranje međunarodne saradnje sa subjektima koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda, savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope i Evropske unije, daljim jačanjem konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji i nastavkom saradnje koju Odbor ima sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata, kao i učešćem članova Odbora na seminarima, konferencijama i drugim međunarodnim aktivnostima, na poziv međunarodnih organizacija, u skladu sa čl. 208, 209 i 210 Poslovnika Skupštine Crne Gore.**

Polazeći od **nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode, utvrđene članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore:** „*Odbor za ljudska prava i slobode razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata i druga pitanja koja se odnose na: slobode i prava čovjeka i građanina, sa posebnim osvrtom na manjinska prava, primjenu potvrđenih međunarodnih akata koji se odnose na ostvarivanje, zaštitu i unaprjeđivanje ovih prava, razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana; prati ostvarivanje dokumenata, mjera i aktivnosti za unaprjeđivanje nacionalne, etničke i druge ravnopravnosti, posebno u oblasti obrazovanja, zdravstva, informisanja, socijalne politike, zapošljavanja,*

preduzetništva, procesa odlučivanja i sl; učestvuje u pripremi i izradi dokumenata i usaglašavanju zakonodavstva u ovoj oblasti sa standardima u evropskom zakonodavstvu; sarađuje sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i nevladinim organizacijama iz ove oblasti.

Odbor u okviru svoje nadležnosti prati i ocjenjuje usklađenost zakona Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije i, na osnovu izvještaja Vlade, prati i ocjenjuje primjenu zakona, posebno zakona iz kojih proizilaze obaveze usaglašene sa pravom Evropske unije.”

Odbor je tokom 2016. godine realizovao brojne aktivnosti, kako one utvrđene Planom, tako i one koje su proizilazile iz tekućih aktivnosti Skupštine Crne Gore i Vlade Crne Gore.

Sve aktivnosti je ostvarivao u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovníkom Skupštine Crne Gore.

U okviru zakonodavne uloge Skupštine, Odbor je, u skladu sa članom 137 Poslovníka Skupštine, razmotrio: Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja, Predlog zakona o izmjenama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama i u skladu sa članom 69 Poslovníka podnio Skupštini izvještaje. Takođe, Odbor je razmotrio i Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2017. godinu i podnio Mišljenje matičnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

Odbor je u okviru kontrolne uloge Skupštine, u skladu sa članom 75 Poslovníka Skupštine, održao **Kontrolno saslušanje Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, ministarke rada i socijalnog staranja Zorice Kovačević, na temu: “Implementacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na Kamp Konik”.**

Odbor je u okviru kontrolne uloge Skupštine, u skladu sa članom 162 Poslovníka Skupštine, razmotrio Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu, Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu, Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2015. godinu, Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2015. godini i Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2015. godinu.

U skladu sa članom 68 Poslovníka Skupštine, takođe u okviru kontrolne uloge Skupštine, Odbor je razmotrio: Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori 2013-2017. godina, za 2015. i 2016. godinu i Drugi i Treći periodični izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta za period od 2010. do 2015. godine.

Tokom 2016. godine, članovi Odbora za ljudska prava i slobode održali su **devet sjednica**, od čega sedam u 25. sazivu Skupštine Crne Gore, a dvije u 26. sazivu Skupštine.

U izvještajnom periodu, članovi Odbora imali su određeni broj međunarodnih aktivnosti, u cilju promovisanja važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i zbog sticanja novih iskustava, razmjene znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija.

Nastavljena je saradnja sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao krovnom institucijom, novim Ustavom ustanovljenom, za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i predstavnici Institucije su učestvovali na pojedinim sjednicama Odbora.

Saradnja sa NVO sektorom je intenzivna. Sjednicama Odbora, u skladu sa ranije uspostavljenom saradnjom, shodno članu 67 stav 2 Poslovníka Skupštine Crne Gore, prisustvuje predstavnik NVO “Građanska alijansa” koja u kontinuitetu vrši monitoring nad radom Odbora za ljudska prava i slobode. Predstavnici drugih nevladinih organizacija koje se bave ljudskim pravima, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovníka Skupštine, učestvuju na pojedinim sjednicama Odbora. Takođe, članovi određenih nevladinih organizacija se obraćaju predsjedniku Odbora sa zahtjevima za učešće na sjednicama Odbora.

Saradnja sa međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori takođe je veoma dobra. Predstavници međunarodnih organizacija po pozivu, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine učestvuju na brojnim sjednicama Odbora. S druge strane, članovi Odbora za ljudska prava i slobode učestvuju na aktivnostima organizovanim od strane međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori.

Odbor je u proteklom periodu dao značajan doprinos, ne samo u donošenju propisa iz oblasti ljudskih prava i sloboda, već i u praćenju implementacije propisa i nadzoru nad preduzimanjem mjera koje su bile neophodne radi poštovanja i unapređenja stanja ljudskih prava u Crnoj Gori.

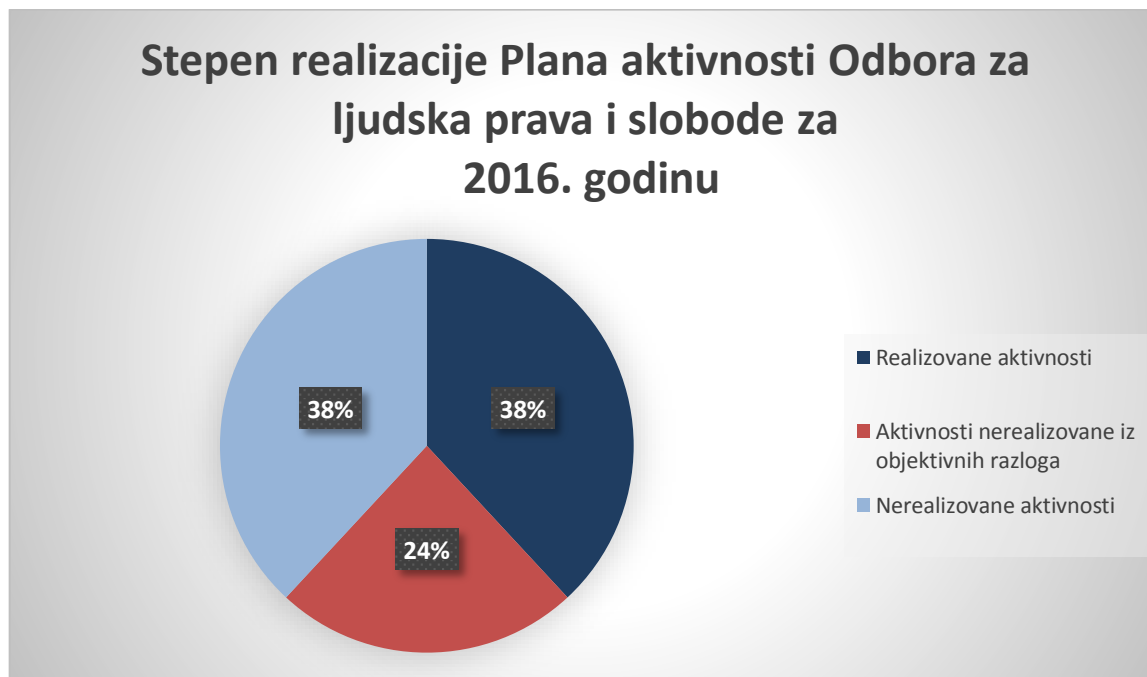
STEPEN REALIZACIJE AKTIVNOSTI UTVRĐENIH PLANOM ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2016. GODINU

Broj aktivnosti utvrđenih Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2016. godinu- 21

Broj realizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2016. godinu – 8

Broj aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2016. godinu nerealizovanih iz objektivnih razloga – 5

Broj nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2016. godinu - 8

Napomena: Intenzitet aktivnosti Odbora u drugoj polovini 2016. godine bio je smanjen iz objektivnih razloga, odnosno zbog obaveza koje su poslanici, članovi Odbora imali povodom održavanja redovnih parlamentarnih izbora, 16. oktobra 2016. godine.

Odbor za ljudska prava i slobode u 2016. godini razmotrio je **četiri predloga zakona:**

1. **Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja** (*Odbor je razmotrio Predlog zakona na 62. sjednici, 21. marta 2016. godine, a Amandmane na 66. sjednici, 27. juna 2016./Skupština Crne Gore 25. saziva na Šestoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 28. juna 2016. donijela je Zakon o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja.*),
2. **Predlog zakona o izmjenama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore** (*Odbor je razmotrio Predlog zakona na Prvoj sjednici, 23. decembra 2016. godine/Skupština Crne Gore još uvijek nije razmatrala ovaj Predlog zakona*) i
3. **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama** (*Odbor je razmotrio Predlog zakona na Prvoj sjednici, 23. decembra 2016. godine/Skupština Crne Gore 26. saziva na Četvrtoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2016. godini razmotrila je Predlog zakona, a u prvom glasanju, dana 29. decembra 2016. godine Predlog zakona nije dobio potrebnu 2/3 većinu.*)
4. **Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2017. godinu** (*Odbor je razmotrio Predlog zakona na Prvoj sjednici, 23. decembra 2016. godine kao zainteresovano radno tijelo i u skladu sa članom 137 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore podnio Mišljenje matičnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.*)

Tokom 2016. godine, Odbor je, u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine, razmotrio sljedećih **pet izvještaja (godišnjih):**

1. **Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu** (*Odbor razmotrio na 62. sjednici, 21. marta 2016. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u četiri tačke./Skupština Crne Gore 25. saziva na Šestoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 17. juna 2016. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*),
2. **Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu** (*Odbor razmotrio na 64. sjednici, 25. maja 2016. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u deset tačaka./ Skupština Crne Gore 25. saziva na Desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 28. jula 2016. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja*),
3. **Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2015. godinu** (*Odbor razmotrio na 65. sjednici, 2. juna 2016. godine i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u devet tačaka. S obzirom da Izvještaj nije razmotren na sjednici Skupštine tokom 25. saziva, Odbor za ljudska prava i slobode 26. saziva Skupštine Crne Gore je isti razmotrio na Drugoj sjednici 28. decembra 2016. godine i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u devet tačaka/ Skupština Crne Gore 26. saziva na Četvrtoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 29. decembra 2016. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja*),
4. **Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2015. godini** (*Odbor razmotrio na 65. sjednici, 2. juna 2016. godine i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u pet tačaka. S obzirom da Izvještaj nije razmotren na sjednici Skupštine tokom 25. saziva, Odbor za ljudska prava i slobode 26. saziva Skupštine Crne Gore je isti razmotrio na Prvoj sjednici, 23. decembra 2016. godine i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u pet tačaka/ Skupština Crne Gore 26. saziva na Četvrtoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 29. decembra 2016. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja*) i
5. **Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2015. godinu** (*Odbor razmotrio na Drugoj sjednici, 28. decembra 2016. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u jednoj tački./Skupština Crne Gore 26. saziva na Četvrtoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 29. decembra 2016. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja*).

Takođe, Odbor je u skladu sa članom 33 Zakona o manjinskim pravima i slobodama, razmotrio: Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Albanskog savjeta za 2015. godinu, Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Bošnjačkog savjeta za 2015. godinu i Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Savjeta Muslimana za 2015. godinu.

U skladu sa **članom 68 Poslovnika Skupštine**, takođe u okviru kontrolne uloge Skupštine, Odbor je razmotrio:

1. Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori 2013-2017. godina, za 2015. i 2016. godinu i
2. Drugi i Treći periodični izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta za period od 2010. do 2015. godine.

Shodno mjeri 5 iz Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore (**„radna tijela će redovno razmatrati realizaciju zaključaka koje je prethodno usvojila Skupština, kao i sprovođenje ocjena i stavova donijetih od strane radnih tijela“**), obavezi izvještavanja o realizaciji mjera utvrđenih revidiranim akcionim planovima Vlade Crne Gore za poglavlja 23 i 24 kroz periodično podnošenje informacija Kancelariji Glavnog pregovarača, i Planu aktivnosti Odbora za 2016. godinu, Odbor je u izvještajnom periodu **razmatrao realizaciju Zaključka Skupštine Crne Gore** donešenog povodom razmatranja Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2014. godinu („Službeni list Crne Gore“ br. 3/16) i Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2014. godinu („Službeni list Crne Gore“ br. 3/16).

Takođe, prilikom razmatranja Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori 2013-2017. godina, za 2015. i 2016. godinu, razmatrana je realizacija ocjena, stavova i preporuka Odbora, sadržanih u Zaključku Odbora donešenom povodom razmatranja Informacije o realizaciji Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori za period 2013-2017 sa 21. sjednice Odbora, od 17. decembra 2013.

AKTIVNOSTI KOJE JE ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE REALIZOVAO IZVAN PLANA AKTIVNOSTI ZA 2016. GODINU

Pored Planom utvrđenih aktivnosti, Odbor je u izvještajnom periodu realizovao dvadeset ostalih aktivnost, i to:

1. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na Međuministarskom sastanku na temu: „Zaštita djece od nasilja i iskorišćavanja“, održanom u Podgorici 29. januara 2016. godine;
2. Razmatranje Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori 2013-2017. godina, za 2015. i 2016. godinu, na 60. sjednici, održanoj 18. februara 2016. godine (aktivnost utvrđena Planom Odbora za 2015. godinu);
3. Kontrolno saslušanje Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, ministarke rada i socijalnog staranja Zorice Kovačević, na temu: “Implementacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na Kamp Konik”, na 61. sjednici, održanoj 29. februara 2016. godine (aktivnost utvrđena Planom Odbora za 2015. godinu);
4. Razmatranje Predloga zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja, koji je podnijela Vlada Crne Gore na 62. sjednici, 21. marta 2016. godine (aktivnost utvrđena Planom Odbora za 2015. godinu);
5. Razmatranje Izvještaja o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu, na 62. sjednici, 21. marta 2016. godine;
6. Drugi i Treći periodični izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta za period od 2010. do 2015. godine, na 62. sjednici, 21. marta 2016. godine (aktivnost utvrđena Planom Odbora za 2015. godinu);
7. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na Konferenciji „Zakon, politika, društvo i diskriminacija“, održanoj u Podgorici 19. i 20. aprila 2016. godine;

8. Sastanci predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa ekspertkinjom Evropske komisije za oblast temeljnih prava Ivanom Roanjom, održani u Podgorici 20. i 21. aprila 2016. godine;
9. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa advokatom specijalizovanim za prava osoba sa invaliditetom Džonom L. Vodačem, održan u Podgorici 18. maja 2016. godine;
10. Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode Husnije Šabovića na Radionici Savjeta Evrope za izgradnju kapaciteta, organizovanoj za predstavnike institucija Crne Gore zadužene za pripremu državnih izvještaja o implementaciji Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, održanoj u Strazburu 13. i 14. juna 2016. godine;
11. Učešće Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode u sastavu: Vuk Roćen, šef Delegacije i članovi- Rešad Sijarić, Zoran Miljanić i mr Dritan Abazović na Interparlamentarnoj konferenciji „Imigraciona politika EU i politika azila: implikacije na parlamente zemalja proširenja“, održanoj u Briselu 20. i 21. juna 2016. godine;
12. Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode Zorana Miljanića na Seminaru „Od riječi do djela- ka integraciji Roma“, održanom u Podgorici 5. jula 2016. godine;
13. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora na Konferenciji „Pristup pravdi osoba s invaliditetom- Od pravnih garancija do jednakosti u praksi“, održanoj u Podgorici 14. oktobra 2016. godine;
14. Učešće sekretara Odbora za ljudska prava i slobode na Regionalnoj konferenciji „Jačanje djelotvornosti nezavisnih institucija: Uloga parlamenata država Zapadnog Balkana“, održanoj u Prištini od 30. oktobra do 1. novembra 2016. godine;
15. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora za ljudska prava i slobode na Konferenciji „Reci NE nasilju“, održanoj u Podgorici 18. novembra 2016. godine;
16. Učešće sekretara Odbora za ljudska prava i slobode i saradnika u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode na Interparlamentarnoj konferenciji „Nediskriminacija lica sa invaliditetom u regionu proširenja Evropske unije“, održanoj u Briselu 28. i 29. novembra 2016. godine;
17. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora na Nacionalnoj radionici „Djeca sa invaliditetom u Crnoj Gori kroz objektiv Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom“, održanoj u Podgorici 9. decembra 2016. godine;
18. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa ekspertom Savjeta Evrope Quentin Reedom, održan u Podgorici 21. decembra 2016. godine;
19. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa ekspertom Evropske komisije za integraciju Roma Fernandom Villarealom, održan u Podgorici 22. decembra 2016. godine i
20. Razmatranje Predloga zakona o izmjenama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore na Prvoj sjednici Odbora, 23. decembra 2016. godine.

MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

Odbor za ljudska prava i slobode je u izvještajnom periodu nastavio međunarodnu saradnju koja se realizovala kroz posjete predstavnika međunarodnih organizacija Odboru, parlamentarne seminare, konferencije, sastanke i razmjenu iskustava sa predstavnicima parlamenata drugih država. Ove aktivnosti značajno su doprinijele promovisanju važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i daljem jačanju konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji u cilju ostvarivanja uloge Parlamenta u procesu uključivanja u evropske i evroatlanske integracije i omogućile su sticanje novih iskustava i razmjenu znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija.

Realizovane su sledeće međunarodne aktivnosti:

1. Sastanci predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa ekspertkinjom Evropske komisije za oblast temeljnih prava Ivanom Roanjom, održani u Podgorici 20. i 21. aprila 2016. godine;
2. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa advokatom specijalizovanim za prava osoba sa invaliditetom Džonom L. Vodačem, održan u Podgorici 18. maja 2016. godine;
3. Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode Husnije Šabovića na Radionici Savjeta Evrope za izgradnju kapaciteta, organizovanoj za predstavnike institucija Crne Gore zadužene za pripremu državnih izvještaja o implementaciji Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, održanoj u Strazburu 13. i 14. juna 2016. godine;
4. Učešće Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode u sastavu: Vuk Roćen, šef Delegacije i članovi- Rešad Sijarić, Zoran Miljanić i mr Dritan Abazović na Interparlamentarnoj konferenciji „Imigraciona politika EU i politika azila: implikacije na parlamente zemalja proširenja“, održanoj u Briselu 20. i 21. juna 2016. godine;
5. Učešće sekretara Odbora za ljudska prava i slobode na Regionalnoj konferenciji „Jačanje djelotvornosti nezavisnih institucija: Uloga parlamenata država Zapadnog Balkana“, održanoj u Prištini od 30. oktobra do 1. novembra 2016. godine;
6. Učešće sekretara Odbora za ljudska prava i slobode i saradnika u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode na Interparlamentarnoj konferenciji „Nediskriminacija lica sa invaliditetom u regionu proširenja Evropske unije“, održanoj u Briselu 28. i 29. novembra 2016. godine;
7. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa ekspertom Savjeta Evrope Quentin Reedom, održan u Podgorici 21. decembra 2016. godine i
8. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa ekspertom Evropske komisije za integraciju Roma Fernandom Villarealom, održan u Podgorici 22. decembra 2016. godine.

OSTALE AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE - UČEŠĆE PREDSEDNIKA, ČLANOVA I PREDSTAVNIKA SEKRETARIJATA ODBORA NA SASTANCIMA, SEMINARIMA, KONFERENCIJAMA I OKRUGLIM STOLOVIMA

1. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na Međuministarskom sastanku na temu: „Zaštita djece od nasilja i iskorišćavanja“, održanom u Podgorici 29. januara 2016. godine;
2. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na Konferenciji „Zakon, politika, društvo i diskriminacija“, održanoj u Podgorici 19. i 20. aprila 2016. godine;
3. Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode Zorana Miljanića na Seminaru „Od riječi do djela- ka integraciji Roma“, održanom u Podgorici 5. jula 2016. godine;
4. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora na Konferenciji „Pristup pravdi osoba s invaliditetom- Od pravnih garancija do jednakosti u praksi“, održanoj u Podgorici 14. oktobra 2016. godine;
5. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora za ljudska prava i slobode na Konferenciji „Reci NE nasilju“, održanoj u Podgorici 18. novembra 2016. godine i
6. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora na Nacionalnoj radionici „Djeca sa invaliditetom u Crnoj Gori kroz objektiv Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom“, održanoj u Podgorici 9. decembra 2016. godine.

STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA U 2016. GODINI
(pripremljeni za Izvještaj o radu Skupštine Crne Gore za 2016. godinu)

1.

Radno tijelo	Broj sjednica	Trajanje sjednica (u satima)	Trajanje sjednica (u danima)	Broj razmatranih tačaka d.reda	Broj razmatranih predloga zakona	Broj razmatranih predloga zakona o izmjenama i dopunama	Broj razmatranih amandmana	Broj konsultativnih saslušanja	Broj kontrolnih saslušanja
Odbor za ljudska prava i slobode	9	14 sati i 55 minuta	9	32	2	2	3	-	1

2.

Naziv radnog tijela	Učešće na sjednici u skladu sa članu 67 Poslovnika Skupštine CG		
	Učešća po članu 67 stav 1	Učešća po članu 67 stav 2	
		Predstavnici državnih institucija	Predstavnici civilnog sektora
Odbor za ljudska prava i slobode	21	34	15 + 1 učešća na zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora 9

3. PREGLED SJEDNICA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE U 2016. GODINI

Broj i datum održavanja sjednice	Broj tačaka dnevnog reda	Prisustvo članova Odbora sjednici (u %)
60. sjednica (18. februar 2016.)	5	64
61. sjednica (29. februar 2016.)	1	64
62. sjednica (21. mart 2016.)	5	54
63. sjednica (13. april 2016.)	3	64
64. sjednica (25. maj 2016.)	4	72
65. sjednica (2. jun 2016.)	4	64
66. sjednica (27. jun 2016.)	4	64
Prva sjednica (23. decembar 2016.)	5	54
Druga sjednica (28. decembar 2016.)	2	54
Ukupan broj sjednica-9 sjednica	Ukupan broj tačaka dnevnog reda- 32	Prosječno prisustvo članova Odbora sjednicama – 62 %

**PRISUSTVO ČLANOVA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE 25. SAZIVA SKUPŠTINE CRNE GORE
SJEDNICAMA U PERIODU JANUAR – JUN 2016. GODINE**

Članovi Odbora	Klub	Prisustvo sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode u periodu januar - jul 2016.
dr Halil Duković, predsjednik Odbora	DPS	Prisustvovao svim sjednicama (7).
Husnija Šabović, član	DPS	Na jednoj sjednici, u skladu sa članom 65 Poslovnika, bio je zamijenjen od strane poslanika.
Vuk Roćen, član	DPS	Nije prisustvovao jednoj sjednici.
Prim. dr Izet Bralić, član	SDP	Prisustvovao svim sjednicama (7).
Rešad Sijarić, član	Bošnjačka stranka	Prisustvovao svim sjednicama (7).
Ljerka Dragičević, članica	Klub poslanika albanske partije Forca, HGI i LPCG	Nije prisustvovala dvijema sjednicama. Pored toga, na jednoj sjednici, u skladu sa članom 65 Poslovnika, bila je zamijenjena od strane poslanika.
Zoran Miljanić	Posebni klub poslanika	Nije prisustvovao na 3 sjednice.
dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora	DF	Nije prisustvovala nijednoj sjednici (7).
dr Radovan Asanović, član	Posebni klub poslanika	Nije prisustvovao nijednoj sjednici (7).
Snežana Jonica, članica	SNP	Nije prisustvovala na 3 sjednice.
mr Dritan Abazović, član	Klub Albanska alternativa	Nije prisustvovao na 5 sjednica.

Poslanici koji su bili prisutni na svim sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode u izvještajnom periodu su: predsjednik Odbora **dr Halil Duković** i članovi Odbora prim. **dr Izet Bralić** i **Rešad Sijarić**. Sa sjednica su najviše odsustvovali zamjenica predsjednika Odbora **dr Ljiljana Đurašković** i **dr Radovan Asanović**.

**PRISUSTVO ČLANOVA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE 26. SAZIVA SKUPŠTINE CRNE GORE
SJEDNICAMA U DECEMBRU 2016. GODINE**

Skupština Crne Gore 26. saziva na Drugoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2016. godini, dana 16. decembra 2016. godine donijela je Odluku o izboru predsjednika i članova stalnih odbora Skupštine Crne Gore 26. saziva.

Shodno Odluci, Odbor za ljudska prava i slobode ima predsjednika i 10 članova. U Odbor za ljudska prava izabrani su: za predsjednika Odbora dr Halil Duković, a za članove Odbora: dr Suad Numanović, Mirsad Murić, Nada Drobnjak, Mihailo Anđušić i Nedžad Drešević.

Članovi Odbora	Klub	Prisustvo sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode u decembru 2016. godine
dr Halil Duković, predsjednik Odbora	DPS	Prisustvovao svim sjednicama (2).
dr Suad Numanović, član	DPS	Prisustvovao svim sjednicama (2).
Mirsad Murić, član	DPS	Prisustvovao svim sjednicama (2).
Nada Drobnjak, članica	DPS	Prisustvovala svim sjednicama (2).
Mihailo Anđušić, član	DPS	Prisustvovao svim sjednicama (2).
Nedžad Drešević, član	Klub poslanika BS, koalicija "Albanci odlučno" i HGI	Prisustvovao svim sjednicama (2).

INFORMACIJA O PREDSTAVKAMA GRAĐANA I PRAVNIH LICA DOSTAVLJENIM ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE TOKOM 2016. GODINE

Odlukom o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore (“Sl.list CG”, broj 25/12, od 11. maja 2012. godine), nadležnost Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore proširena je odredbom da Odbor: *“razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana”*.

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na 72. sjednici održanoj 30. maja 2012. godine, povodom dopune člana 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore utvrđene Odlukom o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore („Sl. list CG“, broj 25/12, od 11. maja 2012. godine), na predlog Predsjednika Odbora, uz saglasnost ostalih članova, jednoglasno je usvojio

ZAKLJUČAK:

“U vezi sa proširenjem nadležnosti člana 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore (Odluka o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore - „Sl. list CG“, broj 25/12, od 11. maja 2012. godine), kojim je utvrđeno da Odbor za ljudska prava i slobode „razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana“, Odbor za ljudska prava i slobode je na 72. sjednici održanoj 30. maja 2012. godine zaključio:

1. Da predstavke i obraćanja građana i pravnih lica upućene Odboru za ljudska prava i slobode razmatra tek nakon što predstavke razmotri nadležna institucija, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, a građani budu nezadovoljni postupanjem Zaštitnika po određenoj predstavi;

2. Ovo s toga, što se Odbor neće miješati u nadležnost Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i narušavati nezavisnost ove institucije, kojoj je Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore (“Sl. list CG”, broj: 42/11-Poglavlje V-POSTUPANJE; čl. 28-46”) utvrđeno pravo građana da se za povredu prava mogu obraćati Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore;

3. Sva obraćanja građana upućena Odboru za ljudska prava i slobode, prosljediće se instituciji Zaštitnika, kako bi on, shodno Zakonu o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, postupio po njima, a ukoliko se građani budu žalili na postupanje Zaštitnika, Odbor će u tim slučajevima djelovati u skladu sa svojom kontrolnom i nadzornom ulogom i

4. Drugačijim postupanjem, s jedne strane, stvorili bi se problemi u funkcionisanju institucije Ombudsmana i samog Odbora, a sa druge, ni sami građani ne bi znali kome da se obrate, zbog čega se smatra ispravnim i logičnim da se na navedeni način postupaju po predstavkama i žalbama građana upućenim Odboru.”

Zaključak Odbora za ljudska prava i slobode, br.00-64-06/12-33/3, od 5. juna 2012. godine dostavljen je Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, a sa istim je upoznat i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Skupštine Crne Gore.

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore 25. i 26. saziva, u cilju ostvarivanja kontinuiteta rada, nastavio je na isti način kao u 24. sazivu da razmatra predstavke u skladu Zaključkom Odbora, od 5. juna 2012. godine, što je utvrđeno na Četvrtoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj 6. februara 2013. godine.

Tokom 2016. godine Odboru za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore dostavljene su **tri nove predstavke**:

- **Predstavka gđe Đorđine Jovanović Radulović, br. 00-63-8/16-6 od 4. marta 2016. godine**

Na 62. sjednici Odbora, održanoj **21. marta 2016. godine** članovi Odbora su se upoznali sa Dopisom Đorđine Jovanović Radulović koja je uputila molbu za pomoć u rješavanju problema u vezi sa neuplaćenim doprinosima za penzijsko-invalidsko osiguranje.

Shodno Zaključku Odbora **24. marta 2016. godine** upućen je Dopis Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu finansija i Opštini Budva, radi preduzimanja aktivnosti iz njihove nadležnosti, sa zahtjevom da nakon preduzimanja aktivnosti, o istom obavijeste Odbor.

O postupanju Odbora za ljudska prava i slobode Dopisom od **24. marta 2016. godine** obaviještena je Đorđina Jovanović Radulović.

Odgovore o postupanju po predstavljeni Đorđine Jovanović Radulović Odboru su dostavili Ministarstvo rada i socijalnog staranja (**31. marta 2016**) i institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore (**19. aprila 2016.**), a dostavljene odgovore predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je **25. aprila 2016. godine** uputio podnosiocu Predstavke, kao i predsjedniku Opštine Budva.

- **Predstavka gđe Biljane Jerković, br. 00-63-8/16-20 od 27. aprila 2016. godine**

Na 64. sjednici, **25. maja 2016.** članovi Odbora su se upoznali sa Predstavkom Biljane Jerković iz Udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Puževa kućica" iz Budve koja moli da Odbor pomogne u rješavanju problema koji se odnosi na osnivanje Dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju.

Odlučeno je da se ova Predstavka, kao i sve dosadašnje, shodno Zaključku Odbora o postupanju po predstavkama, od 5. juna 2012. godine uputi Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na postupanje u skladu sa nadležnošću, utvrđenom Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sa zahtjevom da po okončanju postupka o istom obavijesti Odbor za ljudska prava i slobode. Predstavka je prosljeđena Zaštitniku **30. maja 2016. godine**, a podnosilac Predstavke je obaviještena o postupanju Odbora.

Na 66. sjednici, **27. juna 2016.** članovi Odbora su se upoznali sa Dopisom br. 00-63-8/16-20/3 od **27. juna 2016. godine**- Odgovorom zamjenika Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore povodom Predstavke Biljane Jerković koju je Odbor, 30. maja 2016. godine, shodno Zaključku o postupanju po predstavkama, prosljeđio Zaštitniku na postupanje. Odbor je obaviješten da je pred Institucijom u toku ispitni postupak po pritužbi Biljane Jerković iz Budve koja se i samostalno obratila pritužbom, a koja se odnosi na odugovlačenje izgradnje Dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju u Opštini Budva. Navodi se da su u toku ispitnog postupka zatražili izjašnjenje Opštine Budva koja im je dostavila odgovor, a Zaštitnik će u narednom periodu, shodno utvrđenim činjenicama obavijestiti Odbor i podnositeljku pritužbe o ishodu postupanja.

Zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Snežana Mijušković dostavila je predsjedniku Odbora Dopis-obavještenje o postupanju po Predstavci Biljane Jerković, br. 00-63-8/16-20/4 od 26. jula 2016. Uz Dopis je dostavljeno Mišljenje Zaštitnika sa preporukama. Predsjednik Odbora je prosljeđio Dopis zamjenice Zaštitnika podnosiocu Predstavke Biljani Jerković 26. jula 2016. godine.

- **Predstavka g. Nenada Miletića, br. 00-63-8/16-21 od 28. aprila 2016. godine**

Na 64. sjednici, **25. maja 2016.** članovi Odbora su se upoznali sa Predstavkom Nenada Miletića kojom informiše Odbor o zdravstvenim problemima i moli za finansijsku pomoć radi pokrivanja troškova liječenja i kontrole u zdravstvenim ustanovama u Beogradu.

S tim u vezi, predsjednik Odbora dr Halil Duković koji je istovremeno član Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje je informisao da se sa istom Predstavkom upoznao i Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje i da je upućen Dopis Fondu za zdravstveno osiguranje s obzirom da Fond u skladu sa Zakonom refundira troškove nakon povratka osiguranika sa liječenja.

Dogovoreno je da se sačeka odgovor Fonda Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, o čemu će predsjednik Odbora dr Halil Duković informisati članove Odbora za ljudska prava i slobode i u odnosu na koje bi, zajedno sa Odborom za zdravstvo, rad i socijalno staranje, Odbor donio adekvatnu odluku.

30. maja 2016. podnosilac Predstavke je obaviješten o postupanju Odbora.

Takođe, u navedenom izvještajnom periodu, Odboru za ljudska prava i slobode, povodom predstavki dostavljenih u prethodnom periodu, dostavljen je i dopis od:

- **Slavka Popovića (Dopis dostavljen 28. januara 2016. godine u vezi sa Predstavkama od 25. maja 2015. godine i 23. jula 2015. godine, sa priložima).**

Tim povodom, 19. februara 2016. godine Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je uputio Slavku Popoviću Odgovor na predstavku informišući ga da Odbor za ljudska prava i slobode ne preduzima aktivnosti u slučajevima kada je već pokrenut postupak pred nadležnim pravosudnim organima, kao što je riječ u ovom predmetu, jer za iste nije nadležan, shodno članu 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Odgovor Predsjednika Odbora podnosiocu predstavke upućen na adresu koja je navedena u tekstu predstavke Pošta Crne Gore nije uspjela da uruči, te je vraćen Pisarnici Skupštine 10. marta 2016. godine, uz napomenu da imenovani nije podigao pošiljku.

Napomena: Povodom pritiska i primjedbi pojedinih članova Odbora za ljudska prava i slobode 25. saziva i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u vezi sa postupanjem Odbora po predstavkama građana i pravnih lica, u kojima se navodilo da Odbor pokušava da uvede dvostепенost u postupanje Zaštitnika, predsjednik Odbora dr Halil Duković je 4. maja 2016. godine zatražio ekspertsko pravno mišljenje od prof. dr Blagote Mitrića, dr Jovana Kojičića i prof. dr Đorđija Blažića, kojima je dostavio relevantnu dokumentaciju.

Prof. dr Blagota Mitrić, dr Jovan Kojičić i prof. dr Đorđije Blažić su dostavili Ekspertska mišljenja, koja su podijeljena članovima Odbora za ljudska prava i slobode na 65. sjednici, 2. juna 2016. godine. Predsjednik Odbora je na sjednici ukratko upoznao članove sa dostavljenim Ekspertskim mišljenjima, navodeći da su sva tri eksperta ocijenila da nema dvostепенosti u postupanju, ali su upozorili na nedostatke pravnog sistema, pravne praznine, nepostojanje zakona o Skupštini, Vladi i Predsjedniku države. Upozorili su da sve institucije u Crnoj Gori imaju pravo da primaju i rješavaju predstavke u skladu sa Zakonom o postupanju sa predstavkama i predlozima iz 1978. godine, koji je i dalje na snazi iako je pravno neprimjenljiv, ali propisuje obavezu za sve državne institucije. Najviše kritika je pretrpio Odbor, rečeno je da nije postupao kako treba i u skladu sa Zakonom i da je Odbor u obavezi da rješava svaku predstavku. Odbor može donijeti samo političku odluku, a jedino institucija Zaštitnika pravno mišljenje. Postavlja se pitanje zbog čega treba Odbor da rješava predstavke i kome će se pomoći na taj način. Otvoreno je više dilema u Ekspertskim mišljenjima koja su jasna i interesantna, pa će se nakon upoznavanja članova Odbora na nekoj od narednih sjednica otvoriti ova tema. Čak su i dvije tačke Zaključka Odbora osporene. Zaključio je da Zakon iz 1978. nije primjenljiv i da stvara nedoumice, te da ga treba isključiti iz pravnog sistema Crne Gore.

INFORMACIJA
O AKTIVNOSTIMA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA
NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA
(NADLEŽNOST ODBORA UTVRĐENA ČLANOM 14 ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA)

Skupština Crne Gore 25. saziva na petoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2014. godini, dana 9. decembra 2014. godine, donijela je Etički kodeks poslanika.

Etički kodeks poslanika objavljen je u „Službenom listu Crne Gore“, broj 52/14, od 16. decembra 2014. godine.

Članom 14 Etičkog kodeksa poslanika propisano je:

„Nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Kodeksa u nadležnosti je Odbora za ljudska prava i slobode (u daljem tekstu Odbor).

Zamjenik predsjednika Odbora saziva na sjednicu Odbor i predlaže dnevni red sa aktima koji se odnose na povredu Kodeksa.

Odbor je dužan da vodi evidenciju o svim aktivnostima i sačini godišnji izvještaj o radu (u daljem tekstu Izvještaj).

Skupština može jednom godišnje da razmatra Izvještaj Odbora.“

PRIJAVE O POVREDI ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA PODNEŠENE TOKOM 2016. GODINE

Tokom 2016. godine Odboru za ljudska prava i slobode su podnešene **četiri prijave o povredi Etičkog kodeksa.**

U prijavama se uglavnom ukazivalo na neprimjereno i nedolično ponašanje poslanika kojim se narušava ugled Parlamenta i krši Etički kodeks poslanika. Ukazano je na korišćenje riječi, izraza ili njihovih sinonima, kojima se omalovažavaju druga lica i vrijeđa njihovo dostojanstvo; podsticanje mržnje, netolerancije i nasilja i ponašanja suprotno načelima profesionalne etike i opšte kulture.

1. Prijava za kršenje Etičkog kodeksa poslanika koju je podnio tadašnji predsjednik Skupštine Crne Gore Darko Pajović protiv poslanika Milana Kneževića, Branka Radulovića, Janka Vučinića i Veljka Vasiljevića, broj 00-63-8/16-29 od 18. jula 2016. godine

18. jula 2016. godine tadašnji predsjednik Skupštine Crne Gore Darko Pajović podnio je Prijavu za kršenje Etičkog kodeksa poslanika protiv poslanika Milana Kneževića, Branka Radulovića, Janka Vučinića i Veljka Vasiljevića zbog incidenta koji se dogodio na Desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja Skupštine Crne Gore, 4. jula 2016. godine.

Prijava je podnešena u skladu sa članom 15 Etičkog kodeksa poslanika zbog “korišćenja riječi, izraza, ili njihovih sinonima, kojima se omalovažavaju druga lica i vrijeđa njihovo dostojanstvo; podsticanja mržnje, netolerancije i nasilja i ponašanja suprotno načelima profesionalne etike i opšte kulture.”

U skladu sa članom 16 Etičkog kodeksa poslanika, dostavljeni su dokazi - dva snimka incidenta.

Sjednicu Odbora povodom Etičkog kodeksa saziva zamjenik predsjednika, a u 25. Sazivu Skupštine Crne Gore zamjenica predsjednika Odbora je bila iz opozicije i pripadala Demokratskom frontu. Prijave za kršenje Kodeksa su bile protiv poslanika koji su takođe iz Demokratskog fronta, pa zamjenica predsjednika nije sazvala sjednicu. Stoga je sjednicu Odbora, shodno članu 63 Poslovnika Skupštine Crne Gore sazvaio predsjednik Skupštine.

Prva sjednica Odbora posvećena povredi Etičkog kodeksa poslanika, zakazana za 28. jul 2016. godine nije održana zbog nedostatka kvoruma.

2. Prijava za kršenje Etičkog kodeksa poslanika koju je podnio šef Kluba poslanika Demokratskog fronta poslanika Milutin Đukanović protiv poslanika Zorana Jelića, broj 00-63-8-1/16-2 od 25. jula 2016. godine

25. jula 2016. godine šef Kluba poslanika Demokratskog fronta poslanik Milutin Đukanović podnio je Prijavu za kršenje odredbi Etičkog kodeksa poslanika protiv poslanika Zorana Jelića, povodom incidenta koji se dogodio na Desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja Skupštine Crne Gore, 4. jula 2016. godine.

Podnosilac Prijave je u Prijavi naveo da je poslanik Zoran Jelić snimao mobilnim telefonom događaj u Plenarnoj sali i javnosti dostavio selektivne snimke, zbog čega je, po njegovim navodima, ugrozio dignitet poslanika i Skupštine Crne Gore.

U roku propisanom Etičkim kodeksom poslanika nije zakazana sjednica Odbora za ljudska prava i slobode na kojoj bi bila razmotrena ova Prijava.

3. Prijava za kršenje Etičkog kodeksa poslanika koju je podnio šef Kluba poslanika Demokratskog fronta poslanika Milutin Đukanović protiv potpredsjednika Skupštine Sulja Mustafića, broj 00-63-8-1/16-2 od 25. jula 2016. godine

25. jula 2016. godine šef Kluba poslanika Demokratskog fronta poslanik Milutin Đukanović podnio je Prijavu za kršenje odredbi Etičkog kodeksa poslanika protiv potpredsjednika Skupštine Sulja Mustafića, povodom incidenta koji se dogodio na Desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja Skupštine Crne Gore, 4. jula 2016. godine.

Podnosilac Prijave je u Prijavi naveo da je potpredsjednik Skupštine Suljo Mustafić bez potrebe odredio pauzu sjednice Skupštine, otvarajući prostor za verbalne sukobe. U Prijavi se navodi i da se poslanik Mustafić pozvao na događaj iz protesta održanih u oktobru 2015. godine, čime su se, prema navodima podnosioca Prijave, stvorile potencijalne pretpostavke da se podstaknu međunacionalne i međuvjerske tenzije.

U roku propisanom Etičkim kodeksom poslanika nije zakazana sjednica Odbora za ljudska prava i slobode na kojoj bi bila razmotrena ova Prijava.

4. Prijava za kršenje Etičkog kodeksa poslanika koju je podnio šef Kluba poslanika Demokratskog fronta poslanika Milutin Đukanović protiv poslanika Obrada Miša Stanišića, broj 00-63-8-1/16-2 od 25. jula 2016. godine

25. jula 2016. godine šef Kluba poslanika Demokratskog fronta poslanik Milutin Đukanović podnio je Prijavu za kršenje odredbi Etičkog kodeksa poslanika protiv poslanika Obrada Miša Stanišića, povodom incidenta koji se dogodio na Desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja Skupštine Crne Gore, 4. jula 2016. godine.

Podnosilac Prijave je u Prijavi naveo da se poslanik Obrad Mišo Stanišić više puta na neprimjeren način obratio poslanicima Demokratskog fronta i ometao izlaganje poslanika, a da je u pauzi zasijedanja započeo verbalni konflikt sa poslanicima Demokratskog fronta, uz pozive na fizički obračun.

Podnosilac prijave je ocijenio da je poslanik Stanišić povrijedio dostojanstvo poslanika i Skupštine Crne Gore i time prekršio Poslovnik Skupštine i Etički kodeks poslanika.

U roku propisanom Etičkim kodeksom poslanika nije zakazana sjednica Odbora za ljudska prava i slobode na kojoj bi bila razmotrena ova Prijava.

**SASTANAK
PREDSJEDNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE DR HALILA DUKOVIĆA
SA EKSPERTOM SAVJETA EVROPE QUENTIN REEDOM,
održan 21. decembra 2016. godine**

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković sastao se sa ekspertom Savjeta Evrope Quentin Reedom 21. decembar 2016. godine, u okviru posjete Ekspertske misije organizovane u sklopu Horizontalnog programa za Zapadni Balkan i Tursku- Projekta za borbu protiv ekonomskog kriminala u Crnoj Gori, podržanog od strane Evropske unije, a koji sprovodi Savjet Evrope.

Cilj Ekspertske misije je bio procjena sprovođenja Etičkog kodeksa poslanika, kao i odredbi Zakona o sprječavanju korupcije koje se tiču sukoba interesa kod poslanika. Ova procjena će biti upotrebljena kako bi se razvile smjernice za poslanike i na taj način doprinijelo ispunjavanju preporuka iz Izvještaja četvrte evaluacione runde GRECO-a. Ekspert Reed je prikupljao informacije o praktičnoj primjeni regulatornog okvira za etiku i sprječavanje sukoba interesa kod poslanika, kako bi definisao konkretne preporuke za unaprjeđenje.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je upoznao eksperta sa ključnim odredbama Etičkog kodeksa poslanika, donesenog u decembru 2014. godine, sa pet prijava podnesenih zbog kršenja odredbi Kodeksa, kao i sa problemima sa kojima se Odbor susreo u nadzoru nad primjenom i praćenjem Etičkog kodeksa.

Eksperta Savjeta Evrope Quentin-a Reed-a je interesovalo da li postoje problemi u vezi sa korupcijom, neprisustvom poslanika sjednicama Skupštine, radnih tijela i njihovom neaktivnošću. Takođe, on je podsjetio da je Zakonom o sprječavanju korupcije propisana obaveza davanja izjave od strane javnog funkcionera o postojanju privatnog interesa prilikom učešća u raspravi i odlučivanju u stvari u kojoj on ili povezano lice sa javnim funkcionerom ima privatni interes i ukazao da se, po Zakonu, ta odredba ne odnosi na poslanike i odbornike. Sugerisao je da treba raditi na jačanju svijesti poslanika da upravljaju integritetom.

Sagovornici su ocijenili da će razmijenjene informacije biti korisne objema stranama u budućem radu.

USVOJENI ZAKLJUČCI ODBORA
PROSLIJEĐENI SKUPŠTINI CRNE GORE, KOLEGIJUMU PREDSDJEDNIKA SKUPŠTINE, RESORNIM MINISTARSTVIMA,
NADLEŽNIM ORGANIMA I INSTITUCIJAMA, MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA
U FUNKCIJI REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ GODIŠNJEG PLANA ODBORA
A U SKLADU SA MJERAMA SADRŽANIM U AKCIONOM PLANU SKUPŠTINE CRNE GORE

NAPOMENA: Shodno mjeri 5 iz Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore („radna tijela će redovno razmatrati realizaciju zaključaka koje je prethodno usvojila Skupština, kao i sprovođenje ocjena i stavova donijetih od strane radnih tijela“) i obavezi izvještavanja o realizaciji mjera utvrđenih revidiranim akcionim planovima Vlade Crne Gore za poglavlja 23 i 24 kroz periodično podnošenje informacija Kancelariji Glavnog pregovarača, u Izvještaju o radu Odbora za 2016. godinu su prikazani usvojeni Zaključci Odbora, prosljeđeni Skupštini Crne Gore, Kolegijumu predsjednika Skupštine, resornim ministarstvima, nadležnim organima i institucijama, međunarodnim organizacijama i nevladinim organizacijama.

Prikazano je šest predloga zaključaka koje je Odbor za ljudska prava i slobode uputio Skupštini Crne Gore i dva zaključka koje je Odbor uputio Kolegijumu predsjednika Skupštine i nadležnim organima i institucijama.

1) Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu

Nakon rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, usvoji sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu.
2. Skupština Crne Gore ocjenjuje da je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, kao institucija osnovan radi podrške aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta, te je stoga neophodan Crnoj Gori radi zaštite interesa onih zbog kojih je osnovan, a na zadovoljstvo svih građana.
Takođe, Skupština konstatuje da je Fond jedina institucija gdje manjine mogu da dobiju određena sredstva za projekte usmjerene na afirmaciju njihove tradicije, kulture i običaja.
3. Skupština konstatuje da je neophodno kvalitetnije urediti organizaciju, funkcionisanje i način raspodjele sredstava Fonda, sa posebnim akcentom na postupak razmatranja projekata, praćenje utroška sredstava i evaluaciju realizacije podržanih projekata.
4. Skupština izražava očekivanje da će se nakon donošenja novog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama, usaglašenog sa mišljenjem Evropske i Venecijanske komisije, za koji će javna rasprava započeti krajem marta 2016. godine i čije donošenje je planirano za IV kvartal 2016. godine, doprinijeti poboljšanju regulisanja rada Fonda eliminisanjem nedostataka u dosadašnjem funkcionisanju na koje su ukazivali predstavnici državnih institucija, nevladinog sektora i Evropska komisija.

Skupština Crne Gore 25. saziva, na Šestoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2016. godini, 17. juna 2016. godine donijela je Zaključak na predlog Odbora (glasalo 48 poslanika- 41 „za“, 7 „protiv“ i 0 „uzdržanih“) i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 40/16.

2) Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu

Nakon rasprave Odbor je većinom glasova (šest glasova „za“ i dva „uzdržana“) **podržao** Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu i odlučio da predloži Skupštini, da saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, usvoji sledeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu.
2. Skupština Crne Gore ocjenjuje da je u Crnoj Gori postignut napredak u oblasti zaštite ličnih podataka i u oblasti slobodnog pristupa informacijama.
3. Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je u 2015. godini, putem nadzora i edukacije uspjela da podigne svijest o potrebi zaštite ličnih podataka, o čemu svjedoče pomoci koji su uočljivi i mjerljivi, a posebno činjenica da Agencija u izvještajnoj godini u ovoj oblasti nije podnosila zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka iz razloga što su rukovaoci i subjekti nadzora uglavnom postupali po njihovim preporukama i otklanjali nepravilnosti u obradi ličnih podataka.
4. U vezi sa Registrom Agencije u 2015. godini zabilježen je rast broja rukovalaca zbirki ličnih podataka koji su se registrovali i dostavili svoje zbirke elektronskim putem. Takođe, zabilježena je i veća zainteresovanost za korišćenje ove mogućnosti. Međutim, stav Agencije je da još uvijek nije dostignut očekivani nivo korišćenja elektronskog servisa.
Za razliku od prošlogodišnjeg Izvještaja, uočava se da je u ovom Izvještaju dat podatak o broju zbirki ličnih podataka unesenih u Registar Agencije. U Registru zbirki ličnih podataka je 1527 evidencija sa 490 rukovalaca.
5. Skupština ocjenjuje da se u posljednje vrijeme jedinstveni matični brojevi manje koriste za svrhe koje nijesu u skladu sa Zakonom i pozdravlja Preporuku Agencije upućenu javnim izvršiteljima o zabrani javnog objavljivanja jedinstvenog matičnog broja izvršnih dužnika iz razloga što se štampani mediji mogu naći na internet portalima što povećava rizik moguće zloupotrebe ličnih podataka, čime se čini još teža povreda u pogledu prava na zaštitu ličnih podataka.
Cijeneći važnost funkcionisanja instituta javnog izvršenja, Skupština smatra da se donošenjem ove Preporuke obezbjeđuje zaštita ličnih podataka shodno važećoj legislativi u Crnoj Gori.
6. Skupština Crne Gore konstatuje da je i dalje prisutan problem video nadzora, s tim što je sada mnogo izraženiji problem njegovog postavljanja od strane fizičkih lica na način da se nadzorom pokrivaju i javne površine.
Iako je Presudom Evropskog suda pravde u Luksemburgu konstatovano da se pokrivanje javnih površina video nadzorom od strane fizičkih lica ne može smatrati obradom ličnih podataka za sopstvene potrebe, Agencija kao nadzorni organ ima velikih problema da djeluje u ovoj oblasti, jer da bi Agencija izvršila inspeksijski nadzor i konstatovala nepravilnosti trebalo bi da izvrši uvid u ruter u koji se pohranjuju svi video zapisi, utvrdi koliko se podaci čuvaju, ko im pristupa i na koji način se čine dostupnim drugima, što nije moguće uraditi sa javne površine, a s druge strane, Ustavom Crne Gore zagarantovana je nepovredivost stana, pa Agencija ne može kontrolisati porodične stanove i objekte, niti vršiti nadzor u tom dijelu bez saradnje sa nadležnim državnim organima.
- Stoga, Skupština ocjenjuje neophodnim intenziviranje i produbljivanje saradnje između Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i drugih nadležnih državnih organa kako bi se uspostavila kontrola i rješavali slučajevi u kojima se javne površine snimaju od strane fizičkih lica.
7. Skupština sa zadovoljstvom konstatuje da je u 2015. godini zabilježen porast slučajeva u kojima građani podnose zahtjeve za slobodan pristup informacijama, kao i žalbe Savjetu Agencije, kao drugostepenom organu, što ukazuje na jačanje svijesti građana o njihovom pravu da vrše kontrolu onih koje su demokratski birali i koji treba da obavljaju povjerene im poslove.
Imajući u vidu da su prethodnih godina zahtjeve za slobodan pristup informacijama i žalbe Savjetu Agencije uglavnom podnosile nevladine organizacije, zaključuje se da je putem informisanja i edukacija koje su Skupština i nadležni Odbor za ljudska prava i slobode preporučivali Agenciji postignut veći stepen informisanosti građana o njihovim pravima i obavezama u ovoj oblasti.

8. I pored evidentnih pomaka u oblasti slobodnog pristupa informacijama, Skupština smatra da i dalje ima određenih problema u ovoj oblasti, jer organi vlasti u prvostepenom postupku još uvijek u značajnoj mjeri ograničavaju pravo na slobodan pristup informacijama, na što ukazuje podatak da je Savjet Agencije u 2015. godini primio i riješio 1412 žalbi, a da je u 1083 slučaja utvrđeno da su organi vlasti povrijedili odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama na štetu podnosilaca zahtjeva.

Stoga je neophodno nastaviti sa aktivnostima na afirmaciji prava javnosti da zna i jačanju principa odgovornosti i transparentnosti u radu državnih organa.

9. Skupština konstatuje da je tokom 2015. godine zabilježen trend smanjenja slučajeva povrede pravila postupka, odnosno ćutanja administracije sa 1047, koliko ih je bilo 2014. godine na 869, čime je učinjen napredak i ujedno smanjen broj slučajeva u kojima se odgovor nadležnih organa čekao duže od Zakonom propisanih 15 dana.

Međutim, i pored ostvarenog napretka, Skupština smatra neophodnim preduzimanje dodatnih aktivnosti na smanjenju broja slučajeva ćutanja administracije što će doprinijeti brzom i efikasnom ostvarivanju prava građana i drugih subjekata pred nadležnim organima.

10. Skupština zaključuje da Agencija ni tokom 2015. godine nije vršila inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o slobodnom pristupu informacijama, u skladu sa članom 39 stav 1 tačka 4 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, jer ni u 2015. godini nijesu popunjena radna mjesta kontrolora definisana Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

Zbog toga Skupština smatra neophodnim da Agencija, shodno svojoj nadzornoj ulozi, vrši inspekcijski nadzor nad primjenom ovog Zakona u odnosu na sačinjavanje i ažuriranje vodiča za pristup informacijama, proaktivno objavljivanje informacija i dostavljanje akata i podataka za potrebe vođenja informacionog sistema pristupa informacijama i da tokom 2016. godine ovu zakonsku obavezu realizuje bez odlaganja.

Skupština Crne Gore 25. saziva, na Desetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2016. godini, 28. jula 2016. godine donijela je Zaključak na predlog Odbora (glasalo 49 poslanika- 42 „za“, 2 „protiv“ i 5 „uzdržanih“) i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 51/16.

3) Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2015. godinu

Odbor razmotrio na 65. sjednici, 2. juna 2016. godine i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u devet tačaka. S obzirom da Izvještaj nije razmotren na sjednici Skupštine tokom 25. saziva, Odbor za ljudska prava i slobode 26. saziva Skupštine Crne Gore je isti razmotrio na Drugoj sjednici, 28. decembra 2016. godine, jednoglasno (šest glasova „za“) podržao Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2015. godinu i odlučio da predloži Skupštini da donese sledeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2015. godinu.

2. Skupštinu ohrabruje činjenica da je sa svakom narednom godinom evidentan napredak u oblasti ljudskih prava i sloboda, ali je još uvijek neophodno mnogo uraditi kako bi se doprinijelo doslednoj implementaciji usvojenih zakona i olakšalo ostvarivanje prava i sloboda svih građana, što Crna Gora i čini kao država koja odgovorno radi na ispunjavanju obaveza u procesu pristupanja Evropskoj uniji, posebno u poglavljima 23 i 24.

3. Skupština pozdravlja činjenicu da je prema podacima iz Izvještaja o radu Zaštitnika za 2015. godinu u toj godini ostvaren najveći stepen ažurnosti od osnivanja institucije Zaštitnika, konstatuje da je i u 2014. godini ostvarena značajna ažurnost, koja, s druge strane, u ranijem periodu nije bila na visokom nivou zbog čega su postojale određene kritike i negativne ocjene u izvještajima relevantnih međunarodnih organizacija.

4. Skupština konstatuje da se sada mnogo više preduzimaju aktivnosti na promociji ostvarenih rezultata, a koja je u proteklom periodu bila nedovoljna, jer je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore tek u januaru 2016. godine na ovo radno mjesto upražnjeno dvije godine, zaposlila službenika zaduženog za ovu oblast.

Međutim, i pored aktivnosti na promociji ostvarenih rezultata i povećanju vidljivosti, Skupština smatra neophodnim da institucija Zaštitnika uloži dodatne napore i preduzme aktivnosti na promociji zakonom definisanih nadležnosti, jer građani još uvijek ne znaju dovoljno koja prava i na koji način mogu ostvariti u ovoj Instituciji. Takođe, potrebno je da svi nadležni subjekti rade na povećanju vidljivosti institucije Zaštitnika.

5. Skupština poziva Zaštitnika da proaktivnije djeluje s obzirom da je i dalje prilično mali broj predmeta pokrenutih po sopstvenoj inicijativi (30 predmeta u 2015. godini), a Zaštitnik ne treba da bude institucija koja će se ljudskim pravima baviti po pozivu i dopisu, već treba da pokreće i zauzima stavove i o aktuelnim pitanjima koja se sama nameću.

6. Imajući u vidu značaj poštovanja preporuka Zaštitnika, a polazeći od činjenice da se iz godine u godinu u godišnjim izvještajima Zaštitnika prikazuje da neke institucije ne ispunjavaju te preporuke, Skupština preporučuje Zaštitniku da se, u mjeri mogućeg, snagom svog ličnog autoriteta i autoriteta funkcije koju obavlja izbori za realizaciju preporuka od strane nadležnih institucija.

Takođe, Skupština poziva Zaštitnika da, u skladu sa članom 42 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u formi posebnog izvještaja detaljno obavijesti Skupštinu i javnost o svim do sada upućenim urgencijama po kojima nadležne institucije nijesu postupile i problemima u realizaciji istih, kako bi na osnovu detaljnog prikaza stanja, Skupština i nadležni Odbor za ljudska prava i slobode razmotrili potrebu preduzimanja daljih aktivnosti u ovoj oblasti u cilju dosledne implementacije zakona u skladu sa kontrolnom i nadzornom ulogom.

7. S obzirom da je i u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2015. godinu konstatovano „uprkos nekim poboljšanjima u pogledu resursa Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, kapaciteti za produktivno postupanje po žalbama i dalje su ograničeni” i „znanje kadra o međunarodnom i evropskom pravu i standardima u oblasti ljudskih prava kao i njihova sposobnost da vrše nadzor nad trošenjem sredstava, i dalje je nedovoljno“, Skupština očekuje da će zapošljavanjem pet službenika u 2015. godini i planiranim zapošljavanjem četiri službenika u 2016. godini, definisanim Akcionim planom Vlade Crne Gore za poglavlje 23, kao i obukama koje se realizuju u sklopu projekta koji implementira Savjet Evrope, a finansira Evropska unija, institucija Zaštitnika osnažiti kadrovske kapacitete za efikasno bavljenje pritužbama građana i pravnih lica.

8. Skupština ocjenjuje veoma problematičnim što i pored većeg broja sugestija Odbora za ljudska prava i slobode i Zaključka Skupštine, broj 00-72/15-5/5 EPA 779 XXV od 28. decembra 2015. godine, donešenog povodom Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014. godinu, elektronska evidencija slučajeva diskriminacije koja je trebalo da bude uspostavljena nakon donošenja Zakona o zabrani diskriminacije 2010. godine, još uvijek ne funkcioniše.

Stoga, Skupština još jednom poziva nadležne organe da u što kraćem roku sprovedu sve neophodne aktivnosti na uspostavljanju ove evidencije radi dosledne implementacije Zakona.

9. Sve dok se jasno ne definiše i postavi uloga svakog u društvu, uključujući Vladu, Skupštinu i nezavisne institucije, među kojima je i Zaštitnik koji po Ustavu Crne Gore ima elemente pune nezavisnosti i dok se ne ostvari međusobna saradnja ne može se govoriti o dejstvu i jednakom poštovanju ljudskih prava i sloboda.

Stoga, Skupština ukazuje da je neophodno uložiti dodatne aktivnosti na unapređenju komunikacije između svih aktera koji se bave ljudskim pravima i produbljivanju saradnje u cilju rješavanja svih problema u ovoj oblasti, čime će se doprinijeti otklanjanju nepravilnosti u funkciji poštovanja načela pravde, pravičnosti i pravne sigurnosti.

Skupština Crne Gore 26. saziva, na Četvrtoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2016. godini, 29. decembra 2016. godine donijela je Zaključak na predlog Odbora (glasalo 42 poslanika- 42 „za“, 0 „protiv“ i 0 „uzdržanih“) i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 2/17.

4) Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2015. godini

Odbor razmotrio na 65. sjednici, 2. juna 2016. godine i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u pet tačaka. S obzirom da Izvještaj nije razmotren na sjednici Skupštine tokom 25. saziva, Odbor za ljudska prava i slobode 26. saziva Skupštine Crne Gore je isti razmotrio na Prvoj sjednici, 23. decembra 2016. godine, jednoglasno (šest glasova „za“) podržao Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2015. godini i odlučio da predloži Skupštini da donese sledeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2015. godini.
2. Skupština Crne Gore ocjenjuje da Vlada Crne Gore, u saradnji sa drugim nadležnim institucijama u ovoj oblasti, prvenstveno Fondom za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Centrom za razvoj i očuvanje kulture manjina i manjinskim savjetima, u kontinuitetu preduzima aktivnosti na unapređenju položaja manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Usvojena strateška dokumenta su čvrst garant opredijeljenosti države Crne Gore da pitanjima zaštite i unapređenja prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica prilazi s punom pažnjom i posvećenošću.
Međutim, i pored brojnih institucija koje se bave ovim pitanjima u Crnoj Gori, u cilju daljeg poboljšanja stanja u ovoj oblasti neophodno je ojačati i produbiti saradnju nadležnih institucija i koordiniranim, sinergetskim djelovanjem doprinijeti punom poštovanju, afirmaciji i zaštiti prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.
3. Skupština Crne Gore konstatuje da mjere preduzete u pojedinim oblastima društvenog života, značajnim za očuvanje identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica rezultiraju punim poštovanjem međunarodnih standarda i dostignuća modernih multinacionalnih demokratija.
S druge strane, neophodno je preduzeti dodatne aktivnosti da se i u onim oblastima u kojima nijesu postignuti željeni ciljevi, kao što su srazmjerna zastupljenost i informisanje, dosegnu nivoi koji će legitimisati Crnu Goru i njenu posvećenost daljem unapređenju tradicionalno dobrih međunacionalnih, međukonfesionalnih i međukulturalnih odnosa.
4. Skupština konstatuje da postoje određeni pozitivni pomaci u pogledu zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u državnim organima, organima državne uprave i lokalne samouprave, ali da je riječ o dugoročnom procesu, pa je i dalje neophodno da nadležni organi preduzimaju niz aktivnosti i mjera kako bi se obezbijedilo djelotvorno učešće i zastupljenost pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u političkom i javnom životu Crne Gore, kao i dosljedno sprovele Ustavne i zakonske garancije o srazmjernoj zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u državnim organima, organima državne uprave i lokalne samouprave.
5. Skupština Crne Gore izražava očekivanje da će se donošenjem zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama i zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola, planiranim za IV kvartal 2016. godine, dodatno u normativnom smislu unaprijediti sistem zaštite prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori.

Skupština Crne Gore 26. saziva, na Četvrtoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2016. godini, 29. decembra 2016. godine donijela je Zaključak na predlog Odbora (glasalo 42 poslanika- 42 „za“, 0 „protiv“ i 0 „uzdržanih“) i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 2/17.

5) Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2015. godinu

Odbor je jednoglasno (šest „za“) podržao Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2015. godinu i odlučio da predloži Skupštini da donese sledeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2015. godinu.

Skupština Crne Gore 26. saziva, na Četvrtoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2016. godini, 29. decembra 2016. godine donijela je Zaključak na predlog Odbora (glasalo 42 poslanika- 42 „za“, 0 „protiv“ i 0 „uzdržanih“) i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 2/17.

6) Kontrolno saslušanje koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, ministarke rada i socijalnog staranja Zorice Kovačević na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II“

Odbor za ljudska prava i slobode je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) odlučio da podnese Izvještaj i predloži Skupštini da, saglasno članu 77 stav 2, usvoji, i u skladu sa članom 129 Poslovnika Skupštine Crne Gore isti objavi u “Službenom listu Crne Gore”,

Z A K L J U Č A K:

1. Skupština Crne Gore ocjenjuje da je Crna Gora, u saradnji sa državama porijekla i uz podršku UNHCR-a i drugih međunarodnih organizacija, postigla značajne rezultate u veoma kompleksnom procesu rješavanja pitanja raseljenih i interno raseljenih lica i da Vlada Crne Gore zaslužuje pohvale za uspješnu realizaciju Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II kojom je postavljen okvir za djelovanje države u cilju stvaranja uslova za trajno i održivo rješavanje ovog pitanja u periodu od avgusta 2011. do decembra 2015.

2. Imajući u vidu da je regulisanje pravnog statusa osnov za integraciju u društvo i uživanje ostalih prava, Skupština posebno cijeni aktivnosti preduzete na rješavanju pravnog statusa raseljenih i interno raseljenih lica, kao i druge aktivnosti koje je Crna Gora preduzimala i finansirala iz budžeta, donatorskih sredstava i projekata, čime su postignuti zapaženi rezultati u lokalnoj integraciji raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, kao jednom od načina rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica definisanih Strategijom.

O ostvarenom u ovoj oblasti svjedoči podatak da je od 14.073 zahtjeva za rješavanje pravnog statusa podnešenih do 29. februara 2016. godine riješeno 12.300, dok je za 1.727 postupak u toku i mobilne ekipe MUP-a Crne Gore i MUP-a Kosovo, uz svestranu podršku UNHCR-a i NVO “Pravni centar”, intenzivno rade na podršci i pomoći raseljenim i interno raseljenim licima u Crnoj Gori i rješavanju njihovih zahtjeva, pri čemu je do sada 1.061 lice primljeno u crnogorsko državljanstvo, a oko 15 zahtjeva je u proceduri.

S tim u vezi, Skupština zaključuje da je Crna Gora izrazila volju i spremnost da svim licima koja su to željela omogućiti regulisanje pravnog statusa u Crnoj Gori, što potvrđuje i činjenica da je u skladu sa predlogom Delegacije Evropske unije i UNHCR-a, rok Uredbe o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori produžen dvije godine.

3. Skupština naročito cijeni aktivnosti na obezbjeđivanju smještaja za raseljena i interno raseljena lica koja su odlučila da žive u Crnoj Gori što se realizuje kroz regionalnu inicijativu, međunarodne donacije, povoljne kredite i sopstvene izvore, pri čemu se doprinos Crne Gore sastoji prvenstveno u dodjeli zemljišta i obezbjeđivanju primarne infrastrukture. U tom pravcu su već ostvareni rezultati izgradnjom stanova, putem IPA projekta, za 48 porodica iz Kampa Konik kojima je ministarka rada i

socijalnog staranja sa predstavnicima Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori krajem decembra 2015. godine uručila ključeve. Takođe, Skupština cijeni pomoć Evropske komisije koja je opredijelila sredstva u iznosu od 52.000,00 eura za izgradnju višenamjenskog centra u cilju stvaranja što boljih uslova za stanovnike Kampa na Koniku.

Skupština pozdravlja predstojeće postavljanje kamena temeljca za 120 novih stambenih jedinica za koje je lokaciju i građevinsku dozvolu obezbijedila lokalna samouprava, dok su finansijska sredstva obezbijedena iz Regionalnog stambenog programa u kojem je Crna Gora postigla zapažene rezultate u odnosu na druge države regiona, jer su inicijalno tražena sredstva i dobijena, projekti podnešeni na najbolji mogući način i servisirane najugroženije kategorije širom Crne Gore.

4. Skupština izražava posebno zadovoljstvo što će završetkom zgrade sa 120 stambenih jedinica najveći broj lica smještenih u Kampu Konik I i II imati priliku da riješi svoj status čime će se do kraja 2016. zatvoriti Kamp Konik I i II i riješiti dugogodišnji problem čije rješavanje je Vlada Crne Gore definisala kao prioritet.

5. S obzirom da se u narednih mjesec dana očekuje završetak izgradnje 62 stana za raseljena i interno raseljena lica u Nikšiću, da je završen tender za odabir izvođača za izgradnju Doma za stare u Pljevljima za 68 lica, da se očekuje da Razvojna banka Savjeta Evrope vrati dokumentaciju i da se obave pripremni radovi za postavljanje kamena temeljca i početak izgradnje, kao i da su pripreme aktivnosti za raspisivanje tendera za izgradnju 94 stambene jedinice u opštini Berane pri kraju i da se očekuje da do kraja godine bude raspisan tender i odabran izvođač radova, a da će u Herceg Novom biti raspisan tender za nabavku 32 stana za potrebe raseljenih i interno raseljenih lica, Skupština zaključuje da će realizacijom navedenih projekata u najvećoj mjeri biti riješen problem smještaja za raseljena i interno raseljena lica u Crnoj Gori.

6. Skupština posebno pozdravlja ostvareni napredak u pristupu obrazovanju i ističe aktivnosti preduzete na povećanju broja djece iz porodica raseljenih i interno raseljenih lica uključene u obrazovni sistem, jer je u školskoj 2015/2016. godini u nekoliko podgoričkih škola upisano 621 dijete iz Kampa Konik I i II, a svakog dana iz Kampa Konik do škole se prevozi 304 učenika, za šta je sredstva obezbijedilo Ministarstvo prosvjete.

Takođe, Crveni krst Crne Gore koji ima svoje predstavnike u samom Kampu Konik I i II, u saradnji sa međunarodnim partnerima, učestvuje u aktivnostima koje se tiču obrazovanja i do septembra 2015. je kroz dječije igraonice aktivno radio sa djecom starijeg predškolskog uzrasta iz Kampa Konik, a od septembra 2015. godine organizuje predškolske aktivnosti za djecu mlađeg uzrasta.

7. Skupština pohvaljuje organizaciju zdravstvene zaštite u Kampu Konik i povećanje obuhvata iste, jer je preko 10.000 lica iz Kampa izabralo svog ljekara- 6.456 izabranog doktora za odrasle, 1.743 izabranog doktora za djecu i 1.886 izabranog ginekologa, čemu su doprinijele i sprovedene kampanje i edukativne brošure koje na prigodan način objašnjavaju najznačajnija pitanja iz oblasti očuvanja i unapređenja zdravlja.

Posebno je značajno što svi stanovnici Kampa Konik imaju prava utvrđena Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, kao i crnogorski državljani i što Ministarstvo rada i socijalnog staranja nastoji da ovu populaciju redovno servisira, imajući u vidu u kakvim uslovima trenutno žive, jer je mali broj njih u radnom odnosu.

8. Skupština konstatuje da se pored aktivnosti na lokalnoj integraciji, u saradnji sa međunarodnim partnerima, realizuju određene aktivnosti u vezi sa dobrovoljnim povratkom na Kosovo, čemu su doprinijela i dva velika sastanka sa predstavnicima Srbije i Kosova kojima je Crna Gora bila domaćin, a na kojima se nastojao postići dogovor oko obezbjeđivanja lokacija za izgradnju kuća za sva interno raseljena lica koja žele da se vrate u svoju domovinu, što je rezultiralo i povratkom 142 lica, odnosno 27 porodica na Kosovo tokom prošle godine.

I pored toga što Crna Gora izražava spremnost da pruži punu podršku ne samo u postupku dobrovoljnog povratka, već i participaciju u izgradnji tih stambenih jedinica, za značajnije rezultate u povratku interno raseljenih lica na Kosovo i efikasnijem i kvalitetnijem regulisanju statusa raseljenih i interno raselejenih lica u Crnoj Gori neophodan je veći angažman država porijekla, pa Skupština preporučuje nadležnim organima Crne Gore da intenziviraju pregovore sa vlastima država porijekla radi obezbjeđivanja lokacija za izgradnju kuća licima koja žele da se vrate, odnosno neophodne dokumentacije licima koja žele da riješe svoj status u Crnoj Gori.

Takođe, Skupština preporučuje Vladi Crne Gore da intenzivira diplomatske aktivnosti sa vlastima Kosova kako bi se što prije omogućio povratak svim interno raseljenim licima koja to žele, jer sada oko 400 lica, odnosno 70 porodica želi da se vrati na Kosovo, a određeni broj njih čeka i godinama zato što zemlja porijekla ne ulaže dovoljno napora.

9. Skupština izražava zadovoljstvo ocjenom predstavnika međunarodne zajednice da je Crna Gora lider u regionu po uspješnosti rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica i u implementaciji Regionalnog stambenog programa za Crnu Goru kojim je predviđeno obezbjeđivanje sredstava za rješavanje stambenog pitanja za 6.063 lica, odnosno 1.177 domaćinstava.

Takođe, Skupština izražava zadovoljstvo ocjenom predstavnika UNHCR-a da je sve navedeno samo djelić učinjenog, jer je od 2001. urađeno mnogo više od navedenog, kao i da je Crna Gora ostvarila uspjeh u Regionalnom stambenom programu s obzirom da su inicijalno tražena sredstva i dobijena, projekti podnešeni na najbolji mogući način i servisirane najugroženije kategorije širom Crne Gore.

10. Skupština pozdravlja aktivnosti koje Vlada Crne Gore, preko Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva prosvjete, u saradnji sa Zajednicom opština i svim opštinama, preduzima u cilju pružanja pomoći crnogorskim građanima koji se nakon neuspjelog pokušaja dobijanja azila u zemljama Evropske unije organizovano vraćaju u opštine na sjeveru Crne Gore, smatrajući da je veoma važno utvrditi da li su povratnici u stanju socijalne pomoći i u slučaju potrebe obezbijediti im socijalna davanja, a djeci omogućiti upis u osnovne i srednje škole, kao i vanredni rok za polaganje propuštene školske godine, kako bi se stvorili uslovi za ponovno uključivanje ovih građana u lokalne sredine i poboljšao njihov položaj.

11. Skupština ocjenjuje važnim aktivnosti Vlade Crne Gore preduzete povodom aktuelnih migracija u Evropi i potencijalnog priliva migranata u Crnu Goru: donošenje Plana djelovanja u slučaju mogućeg priliva izbjeglica i migranata u novembru 2015. godine, formiranje Koordinacionog odbora i Operativnog tima za njegovu implementaciju i zaduženje svih organa da u dijelu svojih nadležnosti u slučaju potrebe preduzmu neophodne mjere. Pohvaljuje se spremnost Crne Gore da u slučaju potrebe reaguje u najkraćem mogućem roku od saznanja za mogućnost preusmjerenja migrantske rute preko naše države.

12. Skupština zaključuje da je, vršeći monitoring nad aktivnostima koje je Vlada Crne Gore u saradnji sa državama porijekla i uz podršku UNHCR-a i drugih međunarodnih organizacija preduzimala u cilju realizacije Strategije za trajno rješavanje raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, Odbor za ljudska prava i slobode na kvalitetan način izvještavao Skupštinu o kontinuiranim višegodišnjim aktivnostima u okviru kontrolne i nadzorne uloge Skupštine, koji će, u skladu sa svojom nadležnošću, ovaj proces ispratiti i u narednom periodu, a kada bude zatvoren Kamp Konik I i II, svi će imati razloga da budu ponosni, ne samo na ostvarene rezultate u rješavanju pravnog statusa, obezbjeđivanju socijalne i zdravstvene zaštite za raseljena i interno raseljena lica, već i u obezbjeđivanju smještaja za sva lica koja su odlučila da žive u našoj državi.

Napomena: Nijesu utvrđene procedure za postupanje sa Izvještajima sa kontrolnih saslušanja- praksa je da se samo podijele poslanicima.

7) Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori 2013-2017. godina, za 2015. i 2016. godinu

Povodom razmatranja Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori 2013-2017. godina, za 2015. i 2016. godinu Odbor za ljudska prava i slobode je jednoglasno (sa šest glasova "za") donio sledeći

ZAKLJUČAK

1. Odbor za ljudska prava i slobode konstatuje da Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u saradnji sa drugim državnim organima i jedinicama lokalne samouprave, u kontinuitetu preduzima brojne aktivnosti na reformi sistema socijalne i dječje zaštite, u skladu sa Strategijom razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori 2013-2017. godina i pratećim dvogodišnjim akcionim planovima, što se može utvrditi praćenjem stanja koje je Odbor realizovao u okviru svoje kontrolne funkcije, razmatranjem, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine, Informacije o realizaciji Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori u decembru 2013. i Akcionog plana za realizaciju Strategije socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori za 2015. i 2016. godinu na 60. sjednici, 18. februara 2016.

2. Donošenjem određenih pravilnika u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, mapiranjem i analizom usluga socijalne zaštite u svim crnogorskim opštinama, kreiranjem baza lokalnih usluga socijalne zaštite, usvajanjem lokalnih planova socijalne inkluzije u 16 opština, podrškom za 23 usluge socijalne zaštite u Crnoj Gori, uspostavljenjem Direkcije za razvoj usluga koja će se baviti pitanjima finansiranja usluga na lokalnom i državnom nivou, tokom 2015. godine stvoreni su preduslovi za dalje poboljšanje sistema socijalne i dječje zaštite i unapređenje zaštite ugroženih kategorija stanovništva.

3. Odbor za ljudska prava i slobode ocjenjuje značajnim izvršenu reviziju Plana transformacije Dječjeg doma „Mladost“ u Bijeloj i brisanje usluge prihvatilišta za djecu uzrasta od 0 do 3 godine, što je u skladu sa međunarodnim standardima i preporukama da se djeca ovog uzrasta izmijeste iz ustanova i da im se obezbijedi

alternativni smještaj, u kom pravcu se preduzimaju aktivnosti i u Crnoj Gori, o čemu svjedoče i podaci da je 2014. godine za oko 38% smanjen broj djece smještene u Dječjem domu „Mladost“ u odnosu na 2010.

Odbor preporučuje Ministarstvu rada i socijalnog staranja da u saradnji sa drugim državnim organima, nevladinim organizacijama, medijima, a uz podršku međunarodnih organizacija, prvenstveno UNICEF-a, nastavi realizaciju aktivnosti u okviru Kampanje „Svako dijete treba porodicu“ kako bi se povećao broj djece bez roditeljskog staranja smještene u hraniteljskim porodicama.

4. Cijeneći da lica sa invaliditetom predstavljaju jednu od najranjivijih kategorija društva, a polazeći od činjenice da značajan broj javnih objekata još uvijek nije prilagođen za pristup licima sa invaliditetom, iako je Vlada Crne Gore Budžetom za 2014. godinu opredijelila sredstva u iznosu od 400.000 eura, Odbor za ljudska prava i slobode poziva nadležne državne organe da preduzmu sve neophodne mjere i u najkraćem mogućem roku realizuju aktivnosti utvrđene Akcionim planom za prilagođavanje 13 prioritetnih objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom.

5. Odbor za ljudska prava i slobode naročito ističe i naglašava potrebu realizacije svih aktivnosti i mjera koje su utvrđene Akcionim planom za realizaciju Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori za 2013. i 2014. godinu i zahtijeva od nadležnih organa da posebnu pažnju posvete analizi mjera na koje je na samoj sjednici ukazala predstavnica Udruženja roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju „Naša inicijativa“, a koje se odnose na:

- preispitivanje i unapređivanje visine materijalnih davanja;
- pojednostavljivanje procedura za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite i
- uspostavljanje usluga socijalne i dječje zaštite u lokalnim zajednicama (na primjer dnevni centri).

Stoga, Odbor za ljudska prava i slobode podstiče nadležne institucije da ulože dodatne napore na realizaciji ovih aktivnosti i mjera.

6. Odbor za ljudska prava i slobode ukazuje da je dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti koje se odnose na ostvarivanje prava na naknadu majkama sa troje ili više djece koje ispunjavaju propisane uslove, narušen smisao socijalne zaštite i Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori za period 2013-2017. godina, zasnovana na principima: jednakih mogućnosti za sve građane, razvijanju mehanizama zabrane socijalnog isključivanja i diskriminacije, jer je na osnovu člana 6 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti svako dužan da radom, prihodima i imovinom stvori uslove za zadovoljavanje životnih potreba i sprječavanje socijalne isključenosti. Na račun odricanja majki od prava na penziju radi primanja naknade u Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja uštedjeće oko 5 miliona eura, jer se preko 3.000 žena odreklo prava na penziju, što će biti preusmjereno Ministarstvu za ovu namjenu, a majkama koje su ostvarivale pravo na materijalno obezbjeđenje, a koje će ubuduće primati naknade ukidanjem prava na materijalno obezbjeđenje, ta sredstva usmjeriće se na isplatu naknada majkama. Pretpostavka je da će, nakon ovih preusmjerenja, preko Budžetom utvrđenog iznosa, za isplatu faliti 25-26 miliona eura.

U saznanju da je instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore dostavljen veliki broj pritužbi koje se tiču diskriminacije po osnovu materinstva i po osnovu pola, zbog čega su zatražili pojašnjenje od međunarodnih eksperata u vezi sa pomenutom odredbom Zakona, kao i zbog problema nastalih u primjeni Zakona prouzrokovanih nepostojanjem prethodne procjene fiskalnog uticaja zbog čega će se raditi rebalans Budžeta zbog nedostajućih oko 26 miliona eura za ovu namjenu, Odbor je mišljenja da je potrebno preispitati postojeće zakonsko rješenje.

7. Imajući u vidu izlaganje predstavnice Kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori koja je saopštila da je povodom Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, donešenog 31. jula 2015. godine kojim je propisano da i odrasla lica sa invaliditetom mogu boraviti u dnevnim centrima za djecu sa smetnjama u razvoju, UNICEF uputio Mišljenje Ministarstvu rada i socijalnog staranja kojim su ukazali da takva zakonska odredba predstavlja presedan zbog kojeg se mora reagovati, jer saglasno međunarodnim standardima i mišljenju eksperata koje je UNICEF konsultovao, u istom prostoru na dnevnoj osnovi ne mogu da borave djeca do 18 godina i lica iznad 18 godina, Odbor za ljudska prava i slobode je, uz svo uvažavanje prava i potreba odraslih lica sa invaliditetom, mišljenja da treba pristupiti izmjenama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti u ovom dijelu.

8. Odbor za ljudska prava i slobode je zaključio da članovi Odbora posjete Malu grupnu kuću u Bijelom Polju, ustanovu namijenjenu djeci sa smetnjama u razvoju bez roditeljskog staranja ili čijim je roditeljima oduzeto to pravo, koja je počela sa radom u novembru 2015. godine kao jedan od novih servisa socijalnih usluga. Planirano je da se posjeta, čiji je cilj upoznavanje članova Odbora sa načinom na koji funkcioniše ova socijalna usluga u Crnoj Gori, realizuje u prvoj polovini 2016. godine.

9. Imajući u vidu važnost uspostavljanja mehanizama koji garantuju adekvatan nivo socijalne i dječje zaštite, Odbor za ljudska prava i slobode će i ubuduće nastaviti da prati realizaciju Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite i akcionih planova za njeno sprovođenje, kao i realizaciju ovog Zaključka Odbora.

10. Odbor za ljudska prava i slobode dostaviće Zaključak Kolegijumu predsjednika Skupštine Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Ministarstvu rada i socijalnog staranja, na dalji postupak.

8) Drugi i Treći periodični izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta za period od 2010. do 2015. god.

Povodom razmatranja Drugog i Trećeg periodičnog izvještaja Crne Gore o primjeni Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta za period od 2010. do 2015. godine Odbor za ljudska prava i slobode je na 62. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode od 21.marta 2016.god. jednoglasno (sa šest glasova “za”) donio sledeći

ZAKLJUČAK

1. Odbor za ljudska prava i slobode cijeni da je Drugi i Treći periodični izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta za period od 2010. do 2015. godine, a koji je Crna Gora saglasno obavezama preuzetim pristupanjem Konvenciji UN o pravima djeteta i shodno članu 44 Konvencije podnijela Komitetu UN za prava djeteta, objektivan i realan, sa veoma preglednim i sadržajnim prikazom svih aktivnosti koje su nadležni organi Crne Gore preduzeli u cilju implementacije 40 Preporuka Komiteta UN za prava djeteta upućenih Crnoj Gori prilikom razmatranja Inicijalnog izvještaja u oktobru 2010. godine.

2. Odbor za ljudska prava i slobode izražava zadovoljstvo što su nadležni organi Crne Gore pokazali odgovornost u implementaciji Preporuka Komiteta UN za prava djeteta, o čemu svjedoče podaci o brojnim mjerama, aktivnostima i naporima koje nadležni državni organi, u saradnji sa civilnim sektorom i međunarodnim organizacijama, koordinirano i kontinuirano realizuju kako bi se obezbijedila cjelovitost i koherentnost politike prema djeci, čiji je cilj unapređenje prava djeteta i njihovog položaja u društvu.

3. Na osnovu podataka sadržanih u Izvještaju i pregleda aktivnosti na realizaciji Preporuka iz sledećih oblasti: Opšte mjere sprovođenja, Definicija djeteta, Opšta načela, Građanska prava i slobode, Porodično okruženje i alternativno zbrinjavanje, Osnovno zdravlje i dobrobit, Obrazovanje, slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti i Specijalne mjere zaštite, kao i aktivnosti na poboljšanju pravnog sistema Crne Gore u oblasti zaštite prava djeteta, Odbor zaključuje da je u izvještajnom periodu Crna Gora ostvarila značajan napredak u pogledu integrisanja politika vezanih za djecu i prava djece u različitim segmentima.

Takođe, usvajanjem niza zakona i strateških dokumenata, među kojima su: Zakon o zaštiti od nasilja u porodici (2010), Zakon o zabrani diskriminacije (2010), Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku (2012), Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti (2013), Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika (2013), Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom (2015), Strategija razvoja hraniteljstva (2012-2016), Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite (2013-2017), Nacionalni plan akcije za djecu (2013-2017), Strategija zaštite od nasilja u porodici (2016-2020), unaprijeđen je zakonodavni okvir zaštite prava djece u okviru kojeg su implementirani međunarodni standardi.

4. Takođe, polazeći od podataka sadržanih u Drugom i Trećem periodičnom izvještaju, Odbor konstatuje da su preduzete brojne aktivnosti na informisanju i podizanju svijesti o pravima djeteta i poštovanju njihovih stavova, kroz učenje o njihovim pravima u okviru predmeta Poznavanje društva i Građansko obrazovanje, a u školama su formirani dječji parlamenti.

Skupština Crne Gore od 2012. godine organizuje program građanskog obrazovanja Demokratske radionice “Barbara Pramer” koji ima za cilj da doprinese jačanju veza između parlamenta i mladih, posebno osnovnoškolske populacije i posvećen je afirmaciji prava djece na participaciju.

Vlada Crne Gore, u saradnji sa međunarodnim partnerima, je uspješno sprovela kampanje “Govorimo o mogućnostima”, “Svako dijete treba porodicu”, “Jedno od petoro” i “Svi u vrtić”, kojima se i Odbor za ljudska prava i slobode pridružio i pružio podršku.

Takođe, institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda je u okviru projekata „Obrati se Zaštitniku“ i „Djeco, pišite Ombudsmanu“ dala svoj doprinos u informisanju i podizanju svijesti o pravima djeteta.

5. Odbor pohvaljuje kontinuirane obuke svih profesionalaca koji rade sa djecom (državnih službenika i namještenika, tužilaca za maloljetnike, sudija za maloljetnike, advokata, policajaca, stručnih saradnika iz oblasti socijalne i dječje zaštite, prosvjetnih i zdravstvenih radnika) i podstiče organe nadležne za sprovođenje

obuka da intenziviraju aktivnosti jer je znanje o postupanju prema djeci potrebno stalno unapređivati u cilju uvažanja najboljeg interesa djeteta, poštovanja njihovih stavova i unapređenja njihovog položaja.

6. Imajući u vidu Preporuku Komiteta UN za prava djeteta da se obezbijedi da se princip najboljeg interesa djeteta, u smislu člana 3 Konvencije, na odgovarajući način integriše u sve zakonske odredbe i sprovodi u praksi u sudskim i upravnim odlukama i u programima, projektima i službama koje imaju uticaj na djecu, Odbor za ljudska prava i slobode posebno cijeni aktivnosti koje su nadležni organi preduzeli na realizaciji ove preporuke.

Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisano je da se socijalna i dječja zaštita zasniva na principu uvažavanja najboljeg interesa korisnika u ostvarivanju prava iz dječje zaštite.

Takođe, Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku utvrđeno je da se postupanje prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela zasniva na: poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda, uvažavanju najboljeg interesa maloljetnika, zabrani diskriminacije po bilo kom osnovu, razumljivosti jezika, upotrebi tehnologije prilagođene uzrastu i stepenu razvijenosti maloljetnog lica, poštovanju prava na privatnost maloljetnog lica u svim fazama postupka, uvažavanju prava maloljetnika da slobodno izraze svoje mišljenje, što većem izbjegavanju ograničenja lične slobode maloljetnika, podsticanju primjene alternativnih mjera i načina postupanja prema maloljetnicima, davanju prednosti krivičnim sankcijama koje se ne izvršavaju u institucionalnim uslovima i davanju posebnog značaja obuci i specijalizaciji kroz multidisciplinarni pristup i institucionalnu saradnju.

7. Odbor za ljudska prava i slobode zaključuje da su donošenjem Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i određenog broja pravilnika u skladu sa ovim Zakonom, mapiranjem i analizom usluga socijalne zaštite u svim crnogorskim opštinama, kreiranjem baza lokalnih usluga socijalne zaštite, uspostavljenjem Direkcije za razvoj usluga koja će se baviti pitanjima finansiranja usluga na lokalnom i državnom nivou stvoreni preduslovi za dalje poboljšanje sistema socijalne i dječje zaštite i unapređenje zaštite ugroženih kategorija stanovništva.

8. Polazeći od Preporuke Komiteta da se izvrši pregled politika kako bi se prevenirao smještaj djece u institucije i smanjio njihov broj djece u ustanovama i da se nastavi sa davanjem prednosti smještaju u porodičnom okruženju nasuprot institucionalnom smještaju, Odbor podržava aktivnosti nadležnih državnih organa na realizaciji Preporuke. Naime, Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti definisana je obaveza svih koji rade na poslovima dječje zaštite da ulože maksimalne napore da pomognu ostanak djeteta u porodici kroz pružanje podrške porodici, a ako to nije moguće ili nije u najboljem interesu djeteta, kroz pružanje porodičnog smještaja- hraniteljstva. Novim Zakonom je propisano da se djetetu mlađem od tri godine ne obezbjeđuje smještaj u ustanovi, te da se smještaj u ustanovi obezbjeđuje isključivo kada su iscrpljene sve druge mogućnosti, te da se preispituje najmanje jednom u šest mjeseci.

Odbor pozdravlja aktivnosti Vlade Crne Gore koja je, u saradnji sa UNICEF-om, u okviru Kampanje „Svako dijete treba porodicu“ podizanjem svijesti javnosti u vezi sa negativnim uticajem institucionalizacije na razvoj djeteta doprinijela poboljšanju stanja, a rezultati su vidljivi, jer je broj djece smještene u hraniteljskim porodicama, naročito broj djece smještene u nesrodničkim hraniteljskim porodicama krajem 2014. godine u odnosu na period prije Kampanje bio povećan za 200%, odnosno 3,2 puta.

9. Odbor konstatuje da je u izvještajnom periodu, u okviru reforme sistema socijalne i dječje zaštite, poboljšan položaj djece sa smetnjama u razvoju otvaranjem dnevnih centara u deset opština u Crnoj Gori. Takođe i Male grupne kuće u Bijelom Polju namijenjene djeci sa smetnjama u razvoju bez roditeljskog staranja ili čijim je roditeljima oduzeto to pravo. Poboljšano je i njihovo uključivanje u vaspitno-obrazovni proces i obezbjeđivanje kvalitetnije stomatološke zaštite.

10. Odbor za ljudska prava i slobode pozdravlja inicijative Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima za izmjenu zakonodavstva u skladu sa Preporukama Komiteta UN za prava djeteta koje su rezultirale izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore 2013. godine u dijelu uvođenja odredbe o sklapanju nedozvoljenog braka kao oblika izvršenja krivičnog djela trgovine ljudima i izmjenom člana 445 koji se odnosi na trgovinu maloljetnim licima radi usvojenja i pomjeranje starosne granice na 18 godina čime se pruža šira krivičnopravna zaštita od trgovine maloljetnim licima.

11. Za pohvalu su aktivnosti Centra za prava djeteta koji će, pored učešća u izradi Drugog i Trećeg periodičnog izvještaja Crne Gore o primjeni Konvencije o pravima djeteta koji je podnijela Vlada Crne Gore i izrade svog izvještaja, koordinirati izradom izvještaja koji će sastaviti djeca s obzirom da je veoma važnim ocijenjeno prepoznavanje stavova i mišljenja djece i njihova participacija u pripremi i realizaciji javnih politika koje se tiču njihovog društvenog položaja.

12. Uz pozitivne ocjene za ostvareni napredak u oblasti prava djeteta koji je prepoznat od svih učesnika na sjednici Odbora, predloženo je da se u narednom periodu više napora uloži u implementaciju usvojenog zakonodavstva kako bi se standardi definisani Konvencijom UN o pravima djeteta u potpunosti dostigli.

Prostora za dalje djelovanje ima u odnosu prema djeci sa smetnjama u razvoju, zbog čega Odbor ovoj osjetljivoj grupi posvećuje posebnu pažnju, zato što poboljšanje njihovog položaja treba da bude prioritet ne samo Odbora i Skupštine Crne Gore, nego i cijelog društva.

Stoga, Odbor podstiče nadležne institucije da, u skladu sa mogućnostima i raspoloživim finansijskim sredstvima, ulože dodatne napore na realizaciji aktivnosti u uspostavljanju usluga socijalne i dječje zaštite na lokalnom nivou, prvenstveno dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju, kao i na poboljšanju zdravstvene zaštite za ova lica.

13. Imajući u vidu da je čl. 3, 16, 17 i 19 Konvencije UN o pravima djeteta propisana zaštita najboljeg interesa djeteta – zaštita prava na privatnost, uloga medija, zaštita od svih oblika fizičkog ili mentalnog nasilja, povrede ili zlostavljanja, zloupotrebe ili eksploatacije, Odbor za ljudska prava i slobode ukazuje da se ova prava moraju u potpunosti poštovati, ističući veoma važnu ulogu medija koji, poštovanjem navedenih principa, kroz etičko izvještavanje o djeci, posebno djeci smještenim u institucijama, kao i djeci čije se porodice nalaze u teškom materijalnom stanju, treba da pruže doprinos u ostvarivanju njihovih prava.

14. Prema infomacijama sa sjednice Odbora Drugi i Treći periodični izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta za period od 2010. do 2015. godine, će prema rasporedu zasijedanja Komiteta UN za prava djeteta, biti razmatran krajem 2017. godine, tako da će se moći dopuniti onim što je u međuvremenu realizovano. Odbor za ljudska prava i slobode preporučuje Ministarstvu rada i socijalnog staranja da u saradnji sa nadležnim subjektima koji su učestvovali u pripremi Izvještaja prikupi podatke o svim u međuvremenu realizovanim kroz dopunu Izvještaja i o tome obavijesti Komitet UN za prava djeteta.

15. Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore dostaviće Zaključak Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Ministarstvu rada i socijalnog staranja i Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na dalji postupak i Centru za prava djeteta i Predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori, na upoznavanje.

Z A K L J U Č A K

Odbor će u narednom periodu, shodno Akcionom planu Skupštine za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge (radna tijela će redovno razmatrati realizaciju zaključaka koje je prethodno usvojila Skupština, kao i sprovođenje ocjena i stavova donijetih od strane radnih tijela) i u Planu aktivnosti Odbora u 2017. godini ispratiti realizaciju zaključaka Skupštine i Odbora, od strane nadležnih subjekata.

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI ODBORA

Sekretarijat Odbora za ljudska prava i slobode čine sekretar Odbora i dva saradnika.

Sekretarijat Odbora je obavljao stručne i druge poslove koji se odnose na: pripremanje sjednica Odbora, izrađivanje izvještaja i zapisnika sa sjednica, obavljanje stručnih i drugih poslova za potrebe predsjednika i članova Odbora, izrađivanje tekstova usvojenih zakona i drugih usvojenih akata i njihovo pripremanje za objavljivanje u „Službenom listu Crne Gore“.

Takođe, Sekretarijat je obavljao poslove koji se odnose na proučavanje materijala koje je razmatrao Odbor i davao stručna mišljenja o pitanjima koja se razmatraju. U navedenom izvještajnom periodu za potrebe predsjednika i članova Odbora pripremljeno je 11 informativnih pregleda.

Povodom učešća predsjednika i članova Odbora na konferencijama, seminarima, sastancima sa predstavnicima drugih parlamenata i međunarodnih organizacija redovno se pripremaju podsjetnici sa svim relevantnim informacijama i podacima o predmetnoj temi.

Osim navedenog, Sekretarijat Odbora je po nalogu pomoćnika generalnog sekretara i generalnog sekretara Skupštine obavljao i druge stručne poslove, uključujući i pripremu Informativnog materijala za potrebe učešća poslanika Skupštine Crne Gore na sastanku Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje.

Sekretarijat Odbora je pripremao podatke i relevantne informacije za Akcioni plan jačanja zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine. Takođe, pružao je potrebne podatke i informacije u vezi sa realizacijom Akcionih planova za poglavlja 23 i 24, a na zahtjev službenika za slobodan pristup informacijama pripremao je informacije iz nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode radi odgovora na zahtjeve za slobodan pristup informacijama (tokom 2016. godine pripremljeno devet informacija radi odgovora na devet zahtjeva za slobodan pristup informacijama).

NAPOMENA: Zaposleni u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode su tokom 2016. godine podnosili mjesečne izvještaje o radu Odbora i realizaciji Plana aktivnosti za 2016. godinu generalnom sekretaru Skupštine, a isti su u elektronskoj formi dostavljeni Sektoru za istraživanje, dokumentacione poslove i informatičku mrežu.

Svi materijali, usvojeni na sjednicama Odbora, u cilju transparentnog rada Odbora, postavljeni su na web sajtu Skupštine Crne Gore i arhivirani u Arhivi Službe Skupštine.

U tom smislu, tokom 2016. godine, samo je na sajtu Skupštine postavljeno oko 350 stranica teksta.

ZAKLJUČAK

Rad Odbora za ljudska prava i slobode je transparentan zbog čega sjednice Odbora izazivaju interesovanje štampanih i elektronskih medija. Odbor objavljuje na sajtu Skupštine godišnji izvještaj o radu, a takođe i veoma sadržajne informacije, zapisnike i izvještaje o svim aktivnostima ovog radnog tijela.

Odbor za ljudska prava i slobode je u navedenom izvještajnom periodu ostvario uspješnu saradnju sa predstavnicima nadležnih ministarstava i nadležnih institucija u oblasti državne uprave, pravosuđa, u cilju pribavljanja podataka i informacija, a koji su učestvovali u radu Odbora u skladu sa Poslovnikom utvrđenom nadležnošću, iskazujući spremnost da traženim podacima doprinesu prepoznatljivo transparentnom radu Odbora.

Odbor za ljudska prava i slobode je prepoznat i po **dobroj saradnji sa međunarodnim organizacijama i nevladinim sektorom** čiji predstavnici redovno po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, učestvuju na sjednicama i drugim aktivnostima Odbora.

Multisektorski pristup kao osnovni metodološki pristup rada Odbora za ljudska prava i slobode je, kroz naprijed opisanu saradnju sa nadležnim državnim organima, međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i njihovo učešće na sjednicama Odbora, realizujući sve prethodno pobrojane aktivnosti, doprinio postizanju većeg stepena poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori.

Tokom 2016. godine Odbor za ljudska prava i slobode je **realizovao aktivnosti**, kako one utvrđene Planom Odbora za 2016. godinu, tako i one proizašle iz tekućeg djelovanja Skupštine i Vlade Crne Gore i međunarodnih subjekata, a sve u cilju ostvarivanja, zaštite i unaprjeđivanja ljudskih prava u našoj državi u cilju ostvarivanja uloge Parlamenta u procesu uključivanja u evropske i evroatlanske integracije doprinoseći jačanju konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji. Intenzitet aktivnosti Odbora u drugoj polovini 2016. godine bio je smanjen iz objektivnih razloga, odnosno zbog obaveza koje su poslanici, članovi Odbora imali povodom održavanja redovnih parlamentarnih izbora, 16. oktobra 2016. Iz tih razloga jedan broj nerealizovanih aktivnosti iz Plana za 2016. godinu Odbor će uvrstiti u Plan aktivnosti za 2017. godinu.

Odbor je u proteklom periodu dao značajan doprinos, ne samo u donošenju propisa iz oblasti ljudskih prava i sloboda, već i u praćenju implementacije propisa kao i nadzoru nad preduzimanjem mjera koje su bile neophodne radi poštovanja i unapređenja stanja ljudskih prava u Crnoj Gori.

Odbor će **nastaviti i u narednom periodu da realizacijom značajnih aktivnosti** koje nas očekuju na putu evropskih i evroatlanskih integracija, u skladu sa svojom, Poslovnikom Skupštine definisanom nadležnošću, kao i saradnjom sa državnim institucijama, međunarodnim organizacijama, nevladinim sektorom, akademskom zajednicom i medijima, daje doprinos u cilju afirmacije, promocije, poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore doprinoseći na taj način ostvarivanju uloge Parlamenta u procesu uključivanja u evropske i evroatlanske integracije i daljem jačanju konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković